

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Filozofski fakultet

Adresa: Sveučilišna avenija 4
51 000 Rijeka
Hrvatska
Telefon: +385 (51) 265-600; +385 (51) 265-602
E-mail: dekanat@ffri.uniri.hr
Web: www.ffri.uniri.hr

Odsjek za filozofiju

Doktorski studij

Filozofija i suvremenost

Izvedbeni nastavni planovi
za akademsku godinu 2024./2025.
(izmjene i dopune izvedbenih planova)

Rijeka, svibanj 2024.

Na *Doktorskom studiju Filozofija i suvremenost* u tijeku je akademska godina 2023./2024., koja je započela u mjesecu svibnju 2024. godine.

Akademska godina 2024./2025. započet će u travnju 2025. godine i tada će, prema nastavnom planu i programu za studente 1. i 2. godine *Dokorskog studija Filozofija i suvremenost* na rasporedu biti izborni predmeti. Studenti su obavezni prema programu izabrati izborne predmete s popisa predmeta (u nastavku):

POPIS IZBORNIH PREDMETA OD I. DO IV. SEMESTRA						
PREDMET	NOSITELJ	P	V	S	EC TS	STATU S ¹
Teorije znanja	Prof. dr. sc. Snježana Prijić-Samaržija	15	0	15	7	i
Moralne teorije	Doc. dr. sc. Nebojša Zelič	15	0	15	7	i
Ontologija	Prof. dr. sc. Boran Berčić	15	0	15	7	i
Logika	Prof. dr. sc. Majda Trobok	15	0	15	7	i
Percepcija	Prof. dr. sc. Snježana Prijić-Samaržija	15	0	15	7	i
Spoznaja i društvo	Prof. dr. sc. Snježana Prijić-Samaržija	15	0	15	7	i
Moralna zbilja	Doc. dr. sc. Ivan Cerovac	15	0	15	7	i
Metode moralnog rasuđivanja	Prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	i
Etički intuicionizam	Prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	i
Etika i epistemologija	Prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	i
Znanje i skepticizam	Prof. dr. sc. Mylan Engel	15	0	15	7	i
Teorija djelovanja	Prof. dr. sc. Gabriele De Anna	15	0	15	7	i
Normativnost i intencionalnost	Dr. sc. Nenad Smokrović	15	0	15	7	i
Boja i kvalitativna stanja	Doktorski studij	15	0	15	7	i
Komparativna psihologija	Prof. dr. sc. Mladenka Tkalčić	15	0	15	7	i
Evolucija i vrijednosti	Prof. dr. sc. Predrag Šustar	15	0	15	7	i
Teorije istine	Prof. dr. sc. Boran Berčić	15	0	15	7	i
Filozofski i politički aspekti genetike ponašanja	Prof. dr. sc. Neven Sesardić	15	0	15	7	i
Filozofija matematike	Prof. dr. sc. Majda Trobok	15	0	15	7	i
Matematička logika	Prof. dr. sc. Majda Trobok	15	0	15	7	i
Filozofija logike	Prof. dr. sc. Nenad Smokrović	15	0	15	7	i
Logičke konstante: što su i kako ih razumijemo?	Prof. dr. sc. Pierdaniele Giaretta	15	0	15	7	i
Apriorna spoznaja	Doktorski studij	15	0	15	7	i
Suvremene rasprave o spoznaji	Izv. prof. dr. sc. Søren Overgaard	15	0	15	7	i
Umjetnost i moral	Izv. prof. dr. sc. Iris Vidmar Jovanović	15	0	15	7	i
Deliberativna demokracija	Prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	i
Građanski neposluš	Prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	i

Samozavaravanje: Oblici namjerne iracionalnosti	Prof. dr. sc. Luca Malatesti	15	0	15	7	i
Samospoznavna iskustva	Prof. dr. sc. Luca Malatesti	15	0	15	7	i
Suvremene teme (iz filozofije i epistemologije religije)	Prof. dr. sc. Aleksandra Golubović	15	0	15	7	i
Socijalna filozofija	Prof. dr. sc. Petar Bojanić	15	0	15	7	i
Suvremene teme: logika i svijet	Prof. dr. sc. Nenad Smokrović	15	0	15	7	i
Filozofija egzistencije	Prof. dr. sc. Aleksandra Golubović	15	0	15	7	i
Aspekti distributivne pravednosti	Doc. dr. sc. Neven Petrović	15	0	15	7	i
Filozofija uma	Prof. dr. sc. Luca Malatesti	15	0	15	7	i
Metafilozofija: filozofija o filozofiji	Prof. dr. sc. Luca Malatesti i izv. prof. dr. sc. Marko Jurjako	15	0	15	7	i
Filozofija psihologije	Prof. dr. sc. Luca Malatesti i izv. prof. dr. sc. Marko Jurjako	15	0	15	7	i
Metodologija pisanja i izlaganja filozofskog rada	Doc. dr. sc. Filip Čeč i doc. dr. sc. Ana Gavran Miloš	15	0	15	7	i
Etika i politika	Prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	i
Projektno planiranje i znanstvena istraživanja	Prof. dr. sc. Luca Malatesti i izv. prof. dr. sc. Marko Jurjako	15	0	15	7	i
Filozofija dobrobiti	doc. dr. sc. Ana Gavran Miloš i doc. dr. sc. Nebojša Zelič	15	0	15	7	i
Filozofija psihijatrije	Prof. dr. sc. Luca Malatesti i izv. prof. dr. sc. Marko Jurjako	15	0	15	7	i
Odabrane teme filozofije odgoja	Prof. dr. sc. Aleksandra Golubović	15	0	15	7	i
Suvremene teme u estetici	Izv. prof. dr. sc. Iris Vidmar Jovanović	15	0	15	7	i
Umjetnost, društvo i humanistika	Izv. prof. dr. sc. Iris Vidmar Jovanović	15	0	15	7	i

Bit će aktivirani samo pojedini izborni predmeti s ovoga popisa koji će biti revidirani prije početka izvođenja nastave/upisa na studij. Pojedini izvedbeni programi izbornih kolegija također će biti dostupni prije početka izvođenja nastave.

Kompletan program doktorskog studija možete pronaći na poveznici https://ffri.uniri.hr/wp-content/uploads/FIL_program_poslijediplomski_2021-4.pdf.

Struktura doktorskog programa *Filozofija i suvremenost*

POPIS PREDMETA						
Semestar: I.						
PREDMET	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS ²
Izborni predmet 1		15	0	15	7	I
Izborni predmet 2		15	0	15	7	I
Izborni predmet 3		15	0	15	7	I
Sastanci doktoranada s raspravama o okvirnim prijedlozima istraživanja		0	0	30	9	O

POPIS PREDMETA						
Semestar: II.						
PREDMET	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS
Izborni predmet 4		15	0	15	7	I
Izborni predmet 5		15	0	15	7	I
Izborni predmet 6		15	0	15	7	I
Sastanci s potencijalnim mentorom		0	0	0	4	O
Sastanci doktoranada s raspravom istraživačkih planova		0	0	30	5	O

POPIS PREDMETA						
Semestar: III.						
PREDMET	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS
Izborni predmet 7		15	0	15	7	I
Sastanci doktoranada s izlaganjem sadržaja istraživanja		0	0	30	7	O
Rad s mentorom i izrada doktorskog rada		0	0	0	10	O
Izvannastavne i izborne aktivnosti		0	0	0	6	I

POPIS PREDMETA						
Semestar: IV.						
PREDMET	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS
Prijava i obrana naslova teme doktorskog rada		0	0	0	7	O
Rad s mentorom i izrada doktorskog rada		0	0	0	10	O
Sastanci doktoranada s izlaganjem sadržaja istraživanja		0	0	30	7	O
Izvannastavne i izborne aktivnosti		0	0	0	6	I

POPIS PREDMETA						
Semestar: V.						
PREDMET	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS
Rad s mentorom i izrada doktorskog rada		0	0	0	20	O
Sastanci doktoranada s izlaganjem znanstvenih radova		0	0	30	5	O
Izvannastavne i izborne aktivnosti		0	0	0	5	I

POPIS PREDMETA						
Semestar: VI.						
PREDMET	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS
Rad s mentorom i izrada doktorskog rada		0	0	0	20	O
Sastanci doktoranada s izlaganjem znanstvenih radova		0	0	30	5	O
Izvannastavne i izborne aktivnosti		0	0	0	5	I

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Etika i politika (Baccarini)
Studij	Poslijediplomski doktorski studij „Filozofija i suvremenost“
Semestar	1. ili 3.
Akadska godina	2024/25
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+0+15
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Elvio Baccarini
Kabinet	418
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	Srijedom 16-17.30
Telefon	265641
e-mail	ebaccarini@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	
Telefon	
e-mail	
Suradnica na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
Rawlsova misao nakon <i>A Theory of Justice</i>	
Prikazat će se kasnija evolucija Rawlove misli, prije svega Kantovska interpretacija doktrine, kao i stavljanje doktrine u povijesni kontekst. Pojasnit će se razlikovanje između obuhvatnog i političkog liberalizma. Analizirat će se pojmovi "preklapajućeg konsenzusa" i "javnoga uma" kao temeljni Rawlsovi pojmovi za funkcioniranje dobro uređene pluralističke zajednice. Raspraviti će se kritike Rawlsova prijedloga, prije svega s aspekta (ne)mogućnosti razvoja normativne političke rasprave izostavljanjem	

širih obuhvatnih premisa. Posebno, raspraviti će se položaj religijskih zajednica u liberalnom društvu, po Rawlsovom modelu, kao i kritike Rawlsovog prijedloga po tom pitanju.

Nacionalizam i patriotizam

Prikazati će se i raspravljati nacionalizam, kao posebna manifestacija komunitarističkog prijedloga. Središte rasprave čine suvremeni prijedlozi koji nastoje pokazati kako je nacionalna pripadnost nužna dimenzija za smislenost života, ali i da ova dimenzija može kvalitetno biti zaštićena u posebnim modelima liberalno-demokratske države. Prikazati će se i kritički raspravljati argumenti koji nastoje dokazati posebnost nacionalne pripadnosti u odnosu na druge oblike pripadnosti. Prikazati će se i kritički raspravljati i tematika patriotizma, kao pitanje dužnosti u odnosu na vlastitu državnu pripadnosti.

Metaetika

Prikazati će se i raspravljati metaetika, kao područje koje određuje metodološke okvire rasprava u područjima etike i filozofije politike. Posebna će se pažnja posvetiti moralnoj epistemologiji, grani koja je usmjerena raspravama o moralnoj spoznaji

Javni um

Posebna pažnja biti će usmjerena teoriji javnoga uma. Riječ je o pristupu koji zahtjeva oslanjanje na razloge za koje je razložno očekivati da će ih svaki građanin usvojiti kao slobodan i jednak. Posebna će se pažnja usmjeriti usporedbi Rawlsovog shvaćanja javnoga uma i Gausove konvergencijske teorije

Teorije društvene jednakosti

Analizirati će se i uspoređivati egalitaristički prijedlozi. Razlikovati će se između realističkih i idealnih teorija, te pozicija u egalitarnom liberalizmu, kao i u republikanizmu. Osvrt će biti usmjeren i egalitarnom libertarijanizmu.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Nakon položenog ispita studenti će moći:

- interpretirati, analizirati i uspoređivati specifične tematike iz predmeta;
- napredno vladati metodološkim i primijenjenim aspektima filozofskih rasprava o etici i politici
- posjedovati razvijene sposobnosti primjene rasprava na aktualne problematike iz društvene zbilje;
- biti kompenenti sudionici rasprava o tematika moralne i pravne jednakosti građana;
- napredno pisati znanstvene radove iz specifičnih područja;
- pisati prijedloge politika za tematike pravednosti i moralne jednakosti.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x		x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	0
Kontinuirana provjera znanja 1	1	20
Kontinuirana provjera znanja 2 (esej)	5	80
ZAVRŠNI ISPIT		
UKUPNO	7	100

Opće napomene:**Varijanta 1 bez završnog ispita**

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA**OBVEZNA LITERATURA**

1. E. Baccarini, *Moralna spoznaja*, ICR, Rijeka, 2007.
2. J. Rawls, *Politički liberalizam*, Zagreb, Kružak, 2000. Rawls, J., *Pravo naroda*, Kružak, Zagreb 2004.

IZBORNA LITERATURA

1. La Follette, H. (ur.), *Ethics in Practice*, Blackwell, Oxford 1997 (izbor tekstova studenti biraju u dogovoru s nastavnikom).
 2. Singer, P., Kuhse, H., *A Companion to Bioethics*, Blackwell, Oxford 1998 (izbor tekstova studenti biraju u dogovoru s nastavnikom).
 3. Singer, P., Kuhse, H., *Bioethics. An Anthology*, Blackwell, Oxford 2003 (izbor tekstova studenti biraju u dogovoru s nastavnikom).
 4. Audi, R., "Intuitionism, Pluralism, and the Foundations of Ethics" u: Sinnott-Armstrong, W. i Timmons, M. (ur.), *Moral Knowledge? New Readings in Moral Epistemology*, Oxford University Press, New York 1996.
 5. Audi, R., "A Kantian Intuitionist", *Mind*, 2001, 601-635.
 6. Moore, G. E., *Principia Ethica*, Cambridge University Press, Cambridge [1903] 2000, pogl I.
 7. Prichard, H. A., "Does Moral Philosophy Rest on a Mistake?" u: Sellars, W. i Hospers, J. (ur.), *Readings in Ethical Theory*, Appleton Century Crofts, New York 1952.
 8. Ross, W. D., "What Makes Right Acts Right?" u: Carson, T. L. i Moser, P. K. (ur.), *Morality and the Good Life*, Oxford University Press, New York 1997.
 9. Stratton-Lake, P. (ur.), *Ethical Intuitionism: Re-evaluations*, Clarendon Press, Oxford 2002.
 10. A. Buchanan, *Justice, Legitimacy, Self-Determination: Moral Foundation for International Law*, Oxford, Oxford University Press, 2004
 11. D. Boucher, *Political Theories of International Relations from Thucydides to the Present*, Oxford, Oxford University Press, 1998.
 12. R. Martin, D.A. Reidy (ur.), *Rawls's Law of People*, Oxford, Blackwell, 2007.
 13. M. Nussbaum, *Frontiers of Justice. Disability, Nationality, Species Membership*, Cambridge, Harvard University Press, 2006.
 14. T. Pogge, *World Poverty and Human Rights*, Cambridge, Polity, 2002. T. Pogge, *Real World Justice*, Berlin, Springer, 2005.
 15. Primorac, I. (ur.) *Patriotizam*, Kružak, Zagreb, 2004.
- M. Walzer, *Just and Unjust Wars*, New York, Basic Books, 2000.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU	
POHAĐANJE NASTAVE	
Od studenata se očekuje redovno pohađanje nastave, aktivno sudjelovanje na nastavi i izvršavanje zadanih obveza. Studenti moraju prisustvovati na 70% sati.	
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA	
Oglasnom pločom, mailom, mailom putem administratorica/administratora odsjeka	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
Na nastavi, u terminima za konzultacije i (isključivo u vezi pitanja sadržaja predmeta) mailom	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Pismeno	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata. Nakon svakoga ispitnoga roka organizirati ću se upisivanje ocjena, na kojemu studenti i studentice nisu obvezni dolaziti, ali mogu doći radi obrazloženja ocjena. Obrazloženje ocjena se neće izvršavati na druge načine i u drugim terminima. Ocjenjivanje se vrši sukladno s Pravilnikom o ocjenjivanju donesenim akademske godine 2008/2009. Studenti pišu jedan kolokvij na kojem moraju riješiti 40% na preddiplomskom studiju da bi izašli na ispit. Također, imaju pravo na jedan ispravak kolokvija isključivo ukoliko su napisali ispod potrebnog broja bodova. Kolokvij sadrži 60 bodova, a sastoji se od 30 pitanja. Aktivnost na nastavi uključuje prisustvo na nastavi i sudjelovanje u raspravi uz pitanja pojašnjavanja (maksimalno 4 boda), sudjelovanje u raspravi uz originalni kreativni doprinos (maksimalno 5-8 bodova) i sudjelovanje u raspravi uz originalni posebno kreativni doprinos (9-10).	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Proljetni izvanredni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Ljetni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Jesenski izvanredni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEMA
U skladu s rasporedom	Teorije političkog legitimiteta
	Javni um
	Konsenzualni model javnoga uma
	Konvergenijski model javnoga uma
	Jesu li znanstveni razlozi valjani?
	Uzrokuje li zahtjev javnoga uma epistemičku nepravdu?
	Proceduralna teorija demokracije
	Eksperti i javna deliberacija
	Društvena jednakost kao preduvjet deliberacije
	Idealna i ne-idealna teorija u političkoj filozofiji

	Osobe s teškim kognitivnim poremećajima i javna deliberacija
	Ugrožene skupine i javna deliberacija
	Teorija kulturalne kognicije i javna deliberacija
	Političke stranke i javna deliberacija
	Pluralni glas

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
shvatiti i analizirati temeljne pojmove i teorijske dvojbe u filozofskoj raspravi o etici i politici	- Država i legitimitet; društveni ugovor; anarhizam vs. etatizam - demokracija: različita shvaćanja; deliberacija; demokracija vs. autoritarizam - sloboda, različita razumijevanja; distribucija, pravednost	- predavanja - diskusije	- sudjelovanje u raspravi - završni esej
Kreativno upotrebljavati stečene spoznaje, samostalnom interpretacijom novih srodnih tematika	- Država i legitimitet; društveni ugovor; anarhizam vs. etatizam - demokracija: različita shvaćanja; deliberacija; demokracija vs. autoritarizam - sloboda, različita razumijevanja; distribucija, pravednost	- predavanja - diskusije	- sudjelovanje u raspravi - završni esej
Povezati rasprave uže vezane za filozofsko političke teme i spoznaje iz drugih područja	- Država i legitimitet; društveni ugovor; anarhizam vs. etatizam - demokracija: različita shvaćanja; deliberacija; demokracija vs. autoritarizam	- predavanja - diskusije	- sudjelovanje u raspravi - završni esej

	- sloboda, različita razumijevanja; distribucija, pravednost		
Demonstrirati svoje već navedene vještine u sklopu rasprava o aktualnim pitanjima u suvremenom svijetu	- Država i legitimitet; društveni ugovor; anarhizam vs. etatizam - demokracija: različita shvaćanja; deliberacija; demokracija vs. autoritarizam - sloboda, različita razumijevanja; distribucija, pravednost	- predavanja - diskusije	- sudjelovanje u raspravi - završni esej

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Filozofija dobrobiti
Studij	Doktorski studij „Filozofija i suvremenost“
Semestar	
Akadska godina	2024./2025.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Doc. dr. sc. Ana Gavran Miloš i doc. dr. sc. Nebojša Zelić (sabbatical)
Kabinet	426
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Po dogovoru
Telefon	265 640
e-mail	anag@ffri.uniri.hr ; nzelic@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
Rasprava o dobrobiti jedan je od najstarijih problema u povijesti filozofije. Razlog za to vjerojatno leži u činjenici da svi ljudi žele živjeti dobro, odnosno ostvariti svoju dobrobit. Grčki filozofi su upravo kao jedan od središnjih problema kojima su se bavili izdvajali problem sreće i dobrobiti, odnosno pitanje kako živjeti da bismo ostvarili dobar život, dobrobit ili sreću. No ono što su oni već uočili jesu da postoje stvari, poput novca ili materijalnih dobara, koja su dobra za nas, ali su dobra u instrumentalnom smislu, na način da nam služe kao sredstva za ostvarenje dobrobiti ili sreće. Pitanje koje su si dalje postavljali odnosilo se na potragu za stvarima koja su takva da su dobra za nas sama po sebi, odnosno da su intrinzično vrijedna. Stoga su neki sreću ili dobrobit ili to krajnje dobro izjednačavali s ugodom, neki s vrlinama, a neki s kombinacijom vrline i izvanjskih dobara. Time su otvorili veliku raspravu o prirodi i određenju sreće ili dobrobiti i raspravu koja se bavi najosnovnijim pitanjem: u čemu se dobrobit sastoji? U suvremenoj filozofiji također nalazimo raspravu koja se bavi, poput grčkih filozofa, samim pojmom dobrobiti te ga pokušava specificirati, na način da utvrdi prirodu dobrobiti. U tom kontekstu nekoliko je važnih filozofskih pozicija s kojima ćemo se upoznati u okviru ovoga kolegija. Temeljna podjela pozicija uključuje ove glavne pozicije: (a) hedonizam, (b) perfekcionizam, (c) teoriju ispunjanja želja, (e) hibridne teorije i (f) teoriju objektivne liste. No teorije dobrobiti posebno su zanimljive kada ih se pokuša primijeniti u drugim kontekstima, primjerice kada pokušavate utvrditi je li netko ostvario svoju dobrobit i u kojoj mjeri ju je ostvario? Hoćete li se u tom slučaju osloniti na subjektivne doživljaje pojedinaca i to kako oni doživljavaju vlastitu dobrobit ili ćete se u procjeni nečijeg života voditi za nekim objektivnim kriterijima dobrog života neovisno o subjektivnoj procjeni pojedinaca. Kako uopće mjeriti dobrobit? Na koje važne stvari i vrijednosti ćete se uopće fokusirati pri mjerenju dobrobiti? Zatim, pitanje koje se nameće u kontekstu težnje za ostvarenjem vlastite dobrobiti odnosi se na način kako ćete tretirati druge dok ostvarujete svoju sreću? Hoćete li ih koristiti isključivo kao sredstva za ostvarenje vlastite dobrobiti ili ćete žrtvovati vlastitu dobrobit u korist drugih? Također, otvara se i pitanje u kojoj mjeri je dobrobit pojedinca ovisna o društvu u kojem živi i je li društvo dužno osigurati osnovna dobra koja su nužna za neki minimalno dobar život?	
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA	
1. Studenti će moći opisati, objasniti i kritički interpretirati osnovne pozicije u raspravi o dobrobiti: hedonizam, perfekcionizam, teoriju ispunjenja želja, teoriju objektivne liste te hibridne teorije. 2. Studenti će moći opisati, objasniti i kritički interpretirati raspravu i osnovne pozicije u pogledu problema mjerenja dobrobiti, te odnosa dobrobiti i sreće.	

3. Studenti će moći opisati, objasniti i kritički interpretirati rasprave iz političke filozofije koje dobrobit povezuju s problemima društvene nejednakosti, te ukazuju na praktičnu primjenu pojma dobrobiti u kontekstu javnih politika iz perspektive pristupa temeljenog na sposobnostima.
4. Studenti će moći kritički usporediti pojedine teorije, identificirati i primijeniti argumente pojedinih teorija, te evaluirati teorije i argumente unutar rasprave, ukazujući na njihove prednosti i nedostatke.
5. Studenti će dodatno razviti sposobnost filozofskog čitanja i razumijevanja, kritičkog mišljenja, kao i sposobnost izražavanja vlastitih stavova o problemu dobrobiti, koji će biti utemeljen na pročitanoj literaturi.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X		X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		X	

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	
Kontinuirana provjera znanja/aktivnost	4	
Esej	2	
ZAVRŠNI ISPIT		
UKUPNO	7	100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

Annas, J. (2011) *Intelligent Virtue*. Oxford: Oxford University Press

Badhwar, N.K. (2014) *Well-being: happiness in a worthwhile life*. Oxford; New York: Oxford University Press.

Besser, L. L. (2021) *THE PHILOSOPHY OF HAPPINESS: An Interdisciplinary Introduction*. New York i London: Routledge.

Kneer, Markus & Haybron, Daniel. (2023). Taking the Morality Out of Happiness. SSRN Electronic Journal. 10.2139/ssrn.4350806.

IZBORNA LITERATURA

Guy Fletcher (ur.), (2016) *The Routledge Handbook of the Philosophy of Well-Being* (London: Routledge).

Fletcher, G. (2016) *The Philosophy of Well-Being: An Introduction* (Oxon/New York: Routledge)

Arneson, R. J. (2000) 'Perfectionism and Politics', *Ethics*, Vol. 111, No. 1., pp. 37-63.

Griffin, J., 1986, *Well-being*, Oxford: Clarendon Press.

Hurka, T., 1993, Perfectionism, Oxford: Clarendon Press.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Obavezno (dijelom online ili uživo u dogovoru sa studentima)

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

e-mail

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

e-mail

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismo (esej)

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski

Proletni
izvanredni

Ljetni

Jesenski
izvanredni

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEMA
1.	Uvod u područje, dogovor oko rada i tema (teme su okvirne i široko postavljene oko glavne okosnice: odnos vrline i sreće, a preciznije će se odrediti u dogovoru s doktorskim studentima)
2.	Osnove prudenčijalne vrijednosti: sreća, dobrobit i dobar život
3.	Priroda sreće: uroda, zadovoljstvo životom, emocionalno stanje i sreća kao psihička afirmacija
4.	Priroda dobrobiti: dobrobit i vrlina; sreća i ljudski procvat
5.	Ostvarenje sreće: sreća u društvenom kontekstu
6.	Odnos vrline i sreće
7.	Razlikovanje sreće i dobrobiti
8.	Kritika postojećih teorija

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
opisati, objasniti i kritički interpretirati osnovne pozicije u raspravi o dobrobiti: hedonizam, perfekcionizam, teoriju ispunjenja želja, teoriju objektivne liste te hibridne teorije.	Osnove prudenčijalne vrijednosti; Priroda sreće	Predavanje; rad na tekstu; problemsko učenje; samostalno istraživanje; projektna nastava	Esej
opisati, objasniti i kritički interpretirati raspravu i osnovne pozicije u pogledu problema	Priroda sreće i priroda dobrobiti	Predavanje; rad na tekstu; problemsko učenje; samostalno istraživanje; projektna nastava	Esej

mjerena dobrobiti, te odnosa dobrobiti i sreće.			
opisati, objasniti i kritički interpretirati rasprave iz političke filozofije koje dobrobit povezuju s problemima društvene nejednakosti, te ukazuju na praktičnu primjenu pojma dobrobiti u kontekstu javnih politika iz perspektive pristupa temeljenog na sposobnostima.	Sreća u društvenom kontekstu	Predavanje; rad na tekstu; problemsko učenje; samostalno istraživanje; projektna nastava	Esej
kritički usporediti pojedine teorije, identificirati i primijeniti argumente pojedinih teorija, te evaluirati teorije i argumente unutar rasprave, ukazujući na njihove prednosti i nedostatke.	Osnove prudenčijalne vrijednosti	Predavanje; rad na tekstu; problemsko učenje; samostalno istraživanje; projektna nastava	Esej
razviti sposobnost filozofskog čitanja i razumijevanja, kritičkog mišljenja, kao i sposobnost izražavanja vlastitih stavova o problemu dobrobiti, koji će biti utemeljen na pročitanoj literaturi.	Cjelokupni sadržaj kolegija	Predavanje; rad na tekstu; problemsko učenje; samostalno istraživanje; projektna nastava	Esej

SYLLABUS

KEY INFORMATION ABOUT THE COURSE	
Course title	Metaphilosophy: the philosophy of philosophy (<i>Metafilozofija: filozofija o filozofiji</i>)
Study programme	Doctoral programme <i>Philosophy and Contemporaneity</i>
Semester	II, IV
Academic year	2024-2025
ECTS credits	7
Contact hours (Lectures + Seminars + Practical work)	15+15+0
Time and venue of classes	To be agreed with the students
Language of instruction	English
Course instructor	Prof. Luca Malatesti
Office Number	422
Office hours	Wednesdays 10:00-11:00
Phone	051 265 650
Email	lmalatesti@ffri.uniri.hr
I. DETAILED COURSE DESCRIPTION	
COURSE OVERVIEW	
Metaphilosophy is the philosophical examination of the nature, scope, and purpose of philosophy itself. This course not only introduces you to the key issues, perspectives, and debates within this field, but also seeks to help you develop a clear conception of philosophy that will underpin your doctoral research. Throughout the course, we will engage with significant contemporary metaphilosophical discussions by exploring the following fundamental questions: • What is philosophy? • What should philosophy aim to achieve? • How does philosophy relate to science and the humanities? • What is the relationship between analytic and continental philosophy? • What is the value of philosophy? • What constitutes good philosophy? By grappling with these questions, you will be better equipped to articulate and refine the philosophical approach that will shape your dissertation work.	
EXPECTED LEARNING OUTCOMES	
The course aims to deepen your understanding of key notions related to the topics discussed in the meetings, including philosophers, their views, concepts, and arguments, and develop your personal view. For more detailed information, please refer to Section V. below. Specifically, the course is designed to enhance the following abilities: • <i>Philosophers</i>: ability to associate philosophers with the specific views, arguments, and concepts in metaphilosophy discussed in the course, along with a general understanding of the historical background when the ideas were proposed. • <i>Views</i>: capacity to articulate the specific problems these views aim to address, along with their main theses, in a concise, clear, and rigorous manner. • <i>Concepts</i>: ability to define or characterize key concepts clearly and succinctly, and to provide appropriate examples that illustrate their meaning. • <i>Arguments</i>: ability to present the structure of arguments, including solutions to philosophical	

problems, objections, and replies. This includes clarifying their premises and conclusions, as well as assessing their validity (whether they logically lead to their conclusions) and soundness (if valid, whether the premises are true). While original thought is not required, you should intelligently and thoughtfully engage with the strongest objections found in the core readings. Selecting appropriate objections for different arguments and views will involve thinking critically about the relationships between topics discussed in various seminars.

- *Personal view*: ability to formulate, justify, and defend your own perspective on metaphysical problems, while effectively responding to potential objections, and ability to apply fruitfully your metaphysical view in your philosophical research.

WAYS IN WHICH THE COURSE IS DELIVERED (mark with 'X')

Lectures	Seminars	Practical work	Independent work
X	X		X
Fieldwork	Laboratory work	Mentoring	Other

II. COURSE EVALUATION AND GRADING CRITERIA

ASSESSMENT COMPONENT	ECTS CREDIT ALLOCATION	MAXIMUM POINTS (% OF TOTAL)
Class active participation	2	
Seminar presentation	2	30%
Essay (3000 words) – Details regarding the structure and content of the essay will be addressed during the course.	3	70%
TOTAL	7	100%

Final grades will be determined as follows:

GRADE	UNDERGRADUATE AND GRADUATE PROGRAMMES
5 (A)	90 – 100 % points
4 (B)	75 – 89.9 % points
3 (C)	60 – 74.9 % points
2 (D)	50 – 59.9 % points
1 (F)	0 – 49.9 % points

III. READING

MANDATORY READING

Overgaard, S., Gilbert, P., & Burwood, S. (2013). *An Introduction to Metaphilosophy*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139018043> (FFRI Library: 101 / OVERGAARD i)

RECOMMENDED FURTHER READING

Braver, L. (2011). Analyzing Heidegger: A history of analytic reactions to Heidegger. In D. O. Dahlstrom (Ed.), *Interpreting Heidegger* (pp. 235–255). Cambridge University Press.

<https://doi.org/10.1017/CBO9780511974465.013>

Cerbone, D. R. (2017). Phenomenological method and the achievement of recognition. who's been waiting for phenomenology? In S. Overgaard & G. D'Oro (Eds.), *The Cambridge companion to philosophical methodology* (pp. 295–316). Cambridge University Press.

Cooper, D. E. (2009). Visions of philosophy. *Royal Institute of Philosophy Supplement*, 65, 1–13.

<https://doi.org/10.1017/S1358246109990026>

Dotson, K. (2013). How is this paper Philosophy? *Comparative Philosophy*, 3(1), 3–29.

Gallagher, S. (2022). *Phenomenology* (2nd ed). Palgrave Macmillan. (Chapter 1)

Glock, H.-J. (2017). Impure conceptual analysis. In S. Overgaard & G. D'Oro (Eds.), *The Cambridge companion to philosophical methodology* (pp. 77–100). Cambridge University Press.

Isaac, M. G., Koch, S., & Nefdt, R. (2022). Conceptual engineering: A road map to practice. *Philosophy Compass*. <https://doi.org/10.1111/phc3.12879>

Kitcher, P. (2011). Philosophy inside out. *Metaphilosophy*, 42(3), 248–260. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9973.2011.01684.x>

Levy, N. (2003). Analytic and continental philosophy: Explaining the differences. *Metaphilosophy*, 34(3), 284–304.

Macarthur, D. (2017). On metaphysical quietism and everyday life. In S. Overgaard & G. D'Oro (Eds.), *The Cambridge companion to philosophical methodology* (pp. 249–273). Cambridge University Press.

Moore, A. W. (2017). Sense-making from a human point of view. In S. Overgaard & G. D'Oro (Eds.), *The Cambridge companion to philosophical methodology* (pp. 44–55). Cambridge University Press.

Reynolds, J., & Stokes, P. (2017). Existentialist methodology and perspective. Writing the First Person. In S. Overgaard & G. D'Oro (Eds.), *The Cambridge companion to philosophical methodology* (pp. 317–336). Cambridge University Press.

Rorty, R. (2001). The Decline of Redemptive Truth and the Rise of a Literary Culture: The Way the Western Intellectuals Went. *Studia Universitatis Babes-Bolyai - Studia Europaea*, 46(1), 19–36.

Williams, B. (2000). Philosophy as a humanistic discipline. *Philosophy*, 75(4), 477–496. <https://doi.org/10.1017/S0031819100000632>

Zahavi, D. (2007). Killing the straw man: Dennett and phenomenology. *Phenomenology and the Cognitive Sciences*, 6(1–2), 21–43. <https://doi.org/10.1007/s11097-006-9038-7>

IV. ADDITIONAL INFORMATION

ATTENDANCE		
Attendance is mandatory. Students are allowed to miss no more than 30% of all classes without penalty.		
WAYS IN WHICH STUDENTS WILL BE NOTIFIED ABOUT THIS COURSE		
Email forum in the Merlin e-course associated to this course.		
WAYS IN WHICH STUDENTS CAN COMMUNICATE WITH COURSE INSTRUCTORS		
By email.		
INFORMATION ABOUT THE FINAL EXAM		
The course does not include a final exam.		
OTHER RELEVANT INFORMATION		
Lecture schedule The detailed lecture schedule with dates and times will be arranged in consultation with all the students to accommodate their needs as much as possible.		
Academic honesty Any use of texts or other types of work by another author, as well as the use of ChatGPT or other tools whose function is based on AI technology, without an unambiguous citation of the source is considered a violation of academic integrity principles and is a serious offence regulated by the Ordinance on Student Responsibilities.		
EXAM DATES		
No final exams.		

V. COURSE OUTLINE

Week	HOURS	TOPIC
Week 1	2	Presentation of the course, and organisation of the reading tasks with students. Map of the core textbook: Overgaard et al., 2013, Chapter 1 + “warm up” activities.
Week 2	4	What is philosophy? Overgaard et al. 2013, Chapter 2. + Seminar 2 questions

Week 3	4	Philosophy, science, and the humanities Overgaard et al. 2013, Chapter 3. Optional readings: Williams, 2000 or Moore 2017; Glock 2017. Student presentation: Seminar introduction
Week 4	4	The data of philosophical arguments Overgaard et al. 2013, Chapter 4. Optional readings: Gallagher, 2022, Chapter 1; Isaac, Koch, & Nefdt, 2022; Zahavi, 2007; Cerbone 2017. Student presentation: Seminar introduction
Week 5	4	Analytical and continental philosophy Overgaard et al. 2013, Chapter 5 Optional readings: Braver, 2011; Levy, 2003; Reynolds and Stokes 2017. Student presentation: Seminar introduction
Week 6	4	Philosophy and the pursuit of truth. What is good philosophy 1? Overgaard et al. 2013, Chapter 6, 7 (Sections 1-2, pp. 162-168). Optional readings: Rorty, 2001; Macarthur 2017. Student presentation: Seminar introduction
Week 7	4	What is good philosophy 2? What good is philosophy? Overgaard et al. 2013, Chapter 7 (Sections 4-8), Chapter 8 Optional readings: Cooper, 2009; Dotson, 2013; Kitcher, 2011. Student presentation: Seminar introduction
Week 8	4	Students' presentations of their essay outlines-drafts and discussion + further research + essay writing.
Total	30	

VI. CONSTRUCTIVE ALIGNMENT			
LEARNING OUTCOMES	CONTENT	TEACHING AND LEARNING ACTIVITIES	ASSESSMENT TASKS
Describe and evaluate the principal descriptive and prescriptive metaphilosophical positions	Philosophy as science, Philosophy as a foundation of science, Philosophy as a contribution to understanding, Philosophy as a human science, Philosophy as conceptual analysis, Philosophy as phenomenology, Philosophy as the activity of keeping conversation open between disciplines	Reading of the assigned and optional literature Seminar discussions	Essay seminar presentation
Elaborate, support, and defend from possible objections, a prescriptive position on metaphilosophy			
Elaborate an account on how the metaphilosophical position above will be applied in the doctoral dissertation research		Work on writing the essay	

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Moralna zbilja
Studij	Poslijediplomski sveučilišni studij <i>Filozofija i suvremenost</i>
Semestar	II.
Akadska godina	2024. / 2025.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+0+15
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da (engleski jezik)
Nositelj kolegija	doc. dr.sc. Ivan Cerovac
Kabinet	F-424
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka
Telefon	+385 51 265 646
e-mail	icerovac@uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
Kolegij se bavi metaetičkim raspravama i njihovim primjenama na normativnu etiku. Podjela između kognitivističkih i ne-kognitivističkih pozicija Semantička analiza moralnog govora, na temelju klasika kognitivističkih i ne-kognitivističkih pozicija, ali u obradi suvremenijih autora. Intuicionizam Suvremene interpretacije intuicionizma koje revitaliziraju ovu poziciju, kod autora s posebnim osvrtom na R. Audia, J. Dancya. Emotivizam Pretpostavlja se spoznaja klasičnog emotivizma iz prvih desetljeća stoljeća (Ayer, Stevenson), a rasprava će se ticati suvremenijih prijedloga (npr. A. Gibbard), uz distinkciju emotivizma kao semantičke teorije i emotivizma kao spoznajne teorije (npr. J. D'Arms i D. Jacobson). Preskriptivizam Kritički će se razmatrati prijedlog R.M. Harea, kao paradigmatškog autora za univerzalističku i antikognitivističku poziciju u etici, prije svega s obzirom na suvremene i aktualne kritike negiranja univerzalizma kao pristupa modelu moralnog rasuđivanja, te kritika mogućnosti nuđenja radikalne antikognitivističke pozicije. Analogija sa sekundarnim svojstvima Razmatrati će se prijedlog koji uspostavlja analogiju između moralnih svojstava i sekundarnih svojstava u sklopu naturalističkog i u sklopu normativističkog prijedloga. Glavni autori koji će se razmatrati su D. Lewis, B. Brower, M. Johnston, J. McDowell i D. Wiggins Naturalizam Prikazat će se naturalističke kritike moralnog realizma (Harman, Mackie, Timmons) i naturalističke obrane moralnog realizma (u redukcionističkom i u neredukcionističkom obliku). Obraditi će se i tematike iz suvremenog neo-aristotelovskog naturalizma. Ponudit će se i rasprava o analogiji između epistemološkog naturalizma i moralnog naturalizma.	

- **Kantovski prijedlozi**

Radi se o suvremenim prijedlozima koji naglašavaju važnost racionalnog rasuđivanja u području morala, kao i internalističkog pristupa motivaciji. Naglasak je na suvremenom razvoju kantovskih modela, u smjerovima jakog deduktivističkog programa, odnosno konstruktivističkog programa.

- **Fundacionalizam, koherentizam, kontekstualizam**

Prikazati će se klasične epistemološke metode s njihovom primjenom u području morala, prije svega Audiev fundacionalizam, te Danielsov i DePaulov koherentizam. Nakon prikaza teškoća primjena ovih metoda, prikazati će se kontekstualistički prijedlog, koji se pojavljuje i kao alternativa i kao nadopuna ovim metodama.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Nakon izvršavanja studijskih obveza u predmetu studenti (doktorandi) će moći:

1. informirano i kritički raspravljati o vodećih suvremenim pozicijama i teorijskim pitanjima koja su vezana uz moral, njegovo podrijetlo, tipove moralnih iskaza, te implikacijama koje metaetika ima na normativnu etiku;
2. služiti se složenom, usko specijaliziranom i zahtjevnom znanstvenom literaturom;
3. samostalno evaluirati postojeće pozicije, stvarati argumente i pronalaziti protuprimjere kako bi podržali ili kritizirali neku od teza ili pozicija;
4. napisati originalni znanstveni rad iz tematskih područja koja pokriva kolegij;
5. primijeniti znanja i spoznaje iz područja etike na filozofske rasprave u drugim disciplinama, kao i na znanstvene rasprave unutar drugih područja i polja.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1,0	0
Aktivnost na nastavi	1,0	10
Kontinuirana provjera znanja (seminarski rad)	5,0	90
ZAVRŠNI ISPIT	-	-
UKUPNO	7	100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Sinnott-Armstrong, W., Timmons, M. (ur.), *Moral Knowledge? New Readings in Moral Epistemology*, Oxford University Press, 1996.

2. Sayre-McCord, G. (ur.), *Essays on Moral Realism*, Cornell University Press, 1988.

IZBORNA LITERATURA

1. Dancy, J., *Ethics without Principles*, Oxford University Press, 2004.
2. DePaul, M., Zagzebski, L. (ur.), *Intellectual Virtue. Perspectives from Ethics and Epistemology*, Clarendon Press, 2003.
3. Korsgaard, C.M., *Creating the Kingdom of Ends*, Cambridge University Press, 1996.
4. McDowell, J., *Mind, Value and Reality*, Harvard University Press, 1998.
5. Schafer-Landau, R., *Moral Realism. A Defence*, Oxford University Press, 2003.
6. Stratton-Lake, P. (ur.), *Ethical Intuitionism*, Clarendon Press, 2002.
7. A. Gibbard, *Wise Choices, Apt Feelings*, Harvard University Press, 1990.
8. Timmons, M., *Morality without Foundations*, Oxford University Press, 1999.
9. D. Wiggins, *Needs, Values and Truth*, Blackwell, 1987.
10. Williams, B., *Ethics and the Limits of Philosophy*, Harvard University Press, 1985.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti su dužni redovito pohađati nastavu i aktivno sudjelovati u njezinom izvođenju kroz pitanja pojašnjenja, prigovore i komentare. Student je zadovoljio redovito pohađanje nastave ako je prisustvovao na 70% održanih predavanja i seminara. U iznimnim okolnostima, kada student iz opravdanih razloga nije pohađao nastavu u dovoljnoj mjeri, nastavnik može studentu dati dodatne zadatke kako bi nadoknadio propušteni angažman oko pohađanja nastave, te mogao ispuniti obavezu nužnu za polaganje kolegija.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Usmena i pismena priopćenja na nastavi, oglasna ploča, web-stranice, Merlin, email

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Konzultacije, elektronička pošta, Skype, MS Teams, Zoom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Kolegij nema završni ispit. Svi se bodovi prikupljaju tijekom nastave.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

Studenti koji nisu sigurni kada i kako ispravno navesti izvor pozvani su da se jave nastavniku putem elektroničke pošte ili na konzultacijama.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	
Proljetni izvanredni	
Ljetni	
Jesenski izvanredni	

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEMA
1. termin (3P)	Uvod u kolegij, podjela između kognitivističkih i ne-kognitivističkih pozicija
2. termin (4P)	Intuicionizam i naturalizam
3. termin (4P)	Emotivizam i preskriptivizam
4. termin (4P)	Fundacionalizam, koherentizam, kontekstualizam
5. termin (4S)	Izlaganje studentskih seminara na teme po vlastitom izboru (unutar tema koje pokriva kolegij)
6. termin (4S)	Izlaganje studentskih seminara na teme po vlastitom izboru (unutar tema koje pokriva kolegij)
7. termin	Izlaganje studentskih seminara na teme po vlastitom izboru (unutar tema koje pokriva kolegij)

(4S)	
8. termin (3S)	Završna rasprava

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
1.	1-8	Poučavanje frontalnom nastavom, seminarska izlaganja studenata, sudjelovanje u raspravama	Aktivnost na nastavi Seminarski rad
2.	5-8	Izrada i izlaganje seminarskog rada, konzultacije	Seminarski rad
3.	5-8	Pisanje seminarskog rada, sudjelovanje u raspravama nakon izlaganja drugih kolega	Aktivnost na nastavi Seminarski rad
4.	5-8	Izrada seminarskog rada, konzultacije, priprema izlaganja rada i modificiranje rada prema komentarima i kritikama nastavnika i kolega	Seminarski rad
5.	1-8	Poučavanje frontalnom nastavom, seminarska izlaganja studenata, sudjelovanje u raspravama	Aktivnost na nastavi

SYLLABUS

KEY INFORMATION ABOUT THE COURSE	
Course title	Moral Reality
Study programme	Postgraduate University Study Philosophy and Modernity
Semester	II
Academic year	2024/2025
ECTS credits	7
Contact hours (Lectures + Seminars + Practical work)	15+0+15
Time and venue of classes	
Language of instruction	Croatian or English
Course instructor	Asst. Prof. Ivan Cerovac, PhD
Office number	F-424
Office hours	Avalibale on the department web-page
Phone	+385 51 265 646
Email	icerovac@uniri.hr
VII. DETAILED COURSE DESCRIPTION	
COURSE OVERVIEW	
The course deals with metaethical debates and their applications to normative ethics. Division between cognitivist and non-cognitivist positions Semantic analysis of moral discourse, based on classical cognitivist and non-cognitivist positions, but by addressing more contemporary authors. Intuitionism Contemporary interpretations of intuitionism that revitalize this position, with a special focus on authors like R. Audi and J. Dancy. Emotivism Assuming knowledge of classical emotivism from the early decades of the past century (Ayer, Stevenson), the discussion will concern more contemporary proposals (e.g., A. Gibbard), with a distinction between emotivism as a semantic theory and emotivism as a cognitive theory (e.g., J. D'Arms and D. Jacobson). Prescriptivism A critical examination of R.M. Hare's proposal, as a paradigmatic author for the universalist and anti-cognitivist position in ethics, primarily concerning contemporary and current criticisms of denying universalism as an approach to the model of moral reasoning and criticisms of the possibility of offering a radical anti-cognitivist position.	

Analogy with secondary properties

Consideration of a proposal that establishes an analogy between moral properties and secondary properties within a naturalistic and normativistic framework.

Naturalism

Presentation of naturalistic critiques of moral realism (Harman, Mackie, Timmons) and naturalistic defenses of moral realism (in both reductionist and non-reductionist forms). Themes from contemporary neo-Aristotelian naturalism will also be addressed, along with a discussion of the analogy between epistemological naturalism and moral naturalism.

Kantian Proposals

These are contemporary proposals that emphasize the importance of rational deliberation in the moral domain, as well as an internalist approach to motivation. The emphasis is on the modern development of Kantian models in the direction of a strong deductivist program and a constructivist program.

Foundationalism, Coherentism, Contextualism

Presentation of classical epistemological methods with their application in the moral domain, primarily Audie's foundationalism, as well as Danielson's and DePaul's coherentism. After presenting the difficulties of applying these methods, a contextualist proposal will be presented, which appears both as an alternative and as a complement to these methods.

EXPECTED LEARNING OUTCOMES

After completing the course requirements, students (doctoral candidates) will be able to:

1. Engage in informed and critical discussions about leading contemporary positions and theoretical questions related to morality, its origins, types of moral statements, and the implications that metaethics has on normative ethics.
2. Utilize complex, highly specialized, and demanding scholarly literature.
3. Independently evaluate existing positions, construct arguments, and find counterexamples to support or critique a thesis or position.
4. Write an original research paper in the thematic areas covered by the course.
5. Apply knowledge and insights from the field of ethics to philosophical discussions in other disciplines, as well as to scholarly discussions within other fields and domains.

WAYS IN WHICH THE COURSE IS DELIVERED (mark with 'X')

Lectures	Seminars	Practical work	Independent work
X	X		
Fieldwork	Laboratory work	Mentoring	Other

VIII. COURSE EVALUATION AND GRADING CRITERIA

ASSESSMENT COMPONENT	ECTS CREDIT ALLOCATION	MAXIMUM POINTS (% OF TOTAL)
Class attendance	1,0	0
Class participation	1,0	10
Project-based assessment	5,0	90
Final exam	-	-
TOTAL	7,0	100

Final grades will be determined as follows:

GRADE	UNDEGRADUATE AND GRADUATE PROGRAMMES
5 (A)	90 – 100 % points
4 (B)	75 – 89.9 % points
3 (C)	60 – 74.9 % points
2 (D)	50 – 59.9 % points
1 (F)	0 – 49.9 % points

IX. READING

MANDATORY READING

1. Sinnott-Armstrong, Walter, and Mark Timmons, eds. *Moral Knowledge? New Readings in Moral Epistemology*. Oxford University Press, 1996.
2. Sayre-McCord, Geoffrey, ed. *Essays on Moral Realism*. Cornell University Press, 1988.

RECOMMENDED FURTHER READING

1. Dancy, Jonathan. *Ethics without Principles*. Oxford University Press, 2004.
2. DePaul, Michael, and Linda Zagzebski, eds. *Intellectual Virtue: Perspectives from Ethics and Epistemology*. Clarendon Press, 2003.
3. Korsgaard, Christine M. *Creating the Kingdom of Ends*. Cambridge University Press, 1996.
4. McDowell, John. *Mind, Value, and Reality*. Harvard University Press, 1998.
5. Schafer-Landau, Russ. *Moral Realism: A Defense*. Oxford University Press, 2003.
6. Stratton-Lake, Philip, ed. *Ethical Intuitionism*. Clarendon Press, 2002.
7. Gibbard, Allan. *Wise Choices, Apt Feelings*. Harvard University Press, 1990.
8. Timmons, Mark. *Morality without Foundations*. Oxford University Press, 1999.
9. Wiggins, David. *Needs, Values, and Truth*. Blackwell, 1987.
10. Williams, Bernard. *Ethics and the Limits of Philosophy*. Harvard University Press, 1985.

X. ADDITIONAL INFORMATION

ATTENDANCE

Attendance is mandatory. Students are allowed to miss no more than 30% of all classes without penalty.

WAYS IN WHICH STUDENTS WILL BE NOTIFIED ABOUT THIS COURSE

Oral and written announcements during classes, bulletin board, websites, Merlin, email

WAYS IN WHICH STUDENTS CAN COMMUNICATE WITH COURSE INSTRUCTORS

Consultations, email, Skype, MS Teams, Zoom

INFORMATION ABOUT THE FINAL EXAM

Course without a final exam:

Throughout the course, students need to acquire the appropriate number of grade points through various forms of continuous monitoring and evaluation.

OTHER RELEVANT INFORMATION

Academic honesty

Any use of texts or other types of work by another author, as well as the use of ChatGPT or other tools whose function is based on AI technology, without a clear and unambiguous citation of the source is considered a violation of academic integrity principles, and is a serious offence regulated by the Ordinance on Student Responsibilities.

EXAM DATES

Winter	
Spring supplementary	
Summer	
Autumn supplementary	

XI. COURSE OUTLINE

DATE	TOPIC
Week 1	Introduction to the Course Division between Cognitive and Non-Cognitive Positions
Week 2	Intuitionism and Naturalism
Week 3	Emotivism and Prescriptivism
Week 4	Foundationalism, Coherentism, Contextualism
Week 5	Student Seminars
Week 6	Student Seminars
Week 7	Student Seminars
Week 8	Final Discussion

XII. CONSTRUCTIVE ALIGNMENT

LEARNING OUTCOMES	CONTENT	TEACHING AND LEARNING ACTIVITIES	ASSESSMENT TASKS
1st	1-8	Frontal teaching, students presenting their seminars and participating in discussions	Class participation Project-based assessment
2nd	5-8	Students writing and presenting their seminars, consultations	Project-based assessment
3rd	5-8	Students writing and presenting their seminars, participating in discussions with their colleagues	Class participation Project-based assessment
4th	5-8	Students writing and presenting their seminars, consultations, modifying the seminar following the comments and critiques provided by the tutor and other students	Project-based assessment
5th	1-8	Frontal teaching, students presenting their seminars and participating in discussions	Class participation

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Socijalna filozofija
Studij	Doktorski studij „Filozofija i suvremenost“
Semestar	II., IV.
Akadska godina	2024./2025.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	da
Nositelj kolegija	Prof.dr.sc. Petar Bojanić
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	dogovor
Telefon	0911454541
e-mail	bojanicp@gmail.com petar.bojanic@cas.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
1. Kritička teorija ▪ Frakfurtska škola i predstavnici: M. Horkheimer, T. Adorno, H. Marcuse, J. Habermas ▪ emancipatorska uloga filozofije (kao istraživanja društva) ▪ demokracija kao praktični cilj kritike: od ideologije do socijalnih činjenica (Habermas o politici i delibarativnoj/diskurzivnoj racionalnosti) ▪ Kritička teorija, pragmatička epistemologija i društvene znanosti ▪ društveno istraživanje kao praktično znanje ▪ društvene činjenice, normativni ideali i multiperspektivna teorija (pluralizam, globalizam) 2. Socijalna ontologija ▪ analiza temeljnih struktura društvenog svijeta i njihov ontološki status (uzročna moć društvenih entiteta) ▪ kolektivna intencionalnost, kolektivne emocije, kolektivno zaključivanje, kolektivna (grupna) solidarnost ▪ kolektivni identiteti i kolektivna akcija (odgovornost) ▪ društvene institucije, društvene norme, namjeravane i ne-namjeravane posljedice institucionalnih organizacija 3. Djelovanje, teorije akcije (<i>agency</i>) ▪ socijalna struktura i kolektivno/individualno djelovanje (G.W.F. Hegel. K. Marx) ▪ donošenje odluka i (i)racionalni izbor (bihevioralna ekonomija) ▪ epistemičko, moralno, političko djelovanje i odgovornost ▪ govorni činovi ▪ uračunljivost (<i>accountability</i>) ▪ <i>Vita activa</i>: rad, posao, djelovanje i <i>Vita contemplativa</i> (mišljenje, želje, sudovi) (K. Marx, J. Habermas, H. Arendt) 4. Autoriteti i povjerenje ▪ legitimitet vlasti i vrste autoriteta (M. Weber: racionalni, tradicionalni, karizmatični) ▪ politički autoriteti, epistemički autoriteti (kognitivni autoriteti), religijski autoriteti ▪ socijalni pokreti i revolucije, politički anarhizam, autoritarizam (prinuda, sila, moć, društveni neposluš, protesti)	

- porijeklo totalitarizma i banalnost zla (H. Arednt)
- povjerenje u epistemičke i političke autoritete (autonomija, egalitarianizam, epistemički egoizam)

5. Situacionizam

- univerzalizam vs. kontekstualizam, partikularizam, lokalizam, situacionizam
- situacijska etika i moralni karakter
- teorije ličnosti, situacijska psihologija i teorije vrijednosti (vrlina)
- ljudsko ponašanje i društvena situacija (psihologija mase, Millgramov eksperiment, Zimbardov eksperiment i dr.)
- situacija, racionalnost i iracionalnost

6. Ideologije, zakon, vlast

- sustavi političkih ideja i političkih vjerovanja (liberalne, konzervativne, fašističke, komunističke i dr.)
- liberalne i radikalne koncepcije o ideologiji
- ideologija, znanost, manipulacija
- ideologija, izvori zakona i pravni akti
- ideologija i pravednost
- posebne političke i epistemološke ideologije (obrazovanje, javno zdravstvo, ekonomija, imigracija, okoliš i dr.)

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

- ☐ Stjecanje primjerene razine spoznaja iz domene socijalne filozofije
- ☐ Usvajanje metodologije znanstvenog istraživanja i filozofskog promišljanja vezanog uz teme socijalne epistemologije; socijalne ontologije, teorije socijalne grupe, teorije institucije; upoznavanje strukture argumentacije i razvijanje sposobnosti i vještina suočavanja suprotstavljenih stajališta
- ☐ Razvijanje sposobnosti analize i interpretacije izvorne literature
- ☐ Poticanje na kritičko mišljenje prakticiranjem problemskog pristupa, koncipiranje i razvijanje osobnih stajališta o pojedinim problemima, poticanje sposobnosti samostalnog rada i promišljanja problema
- ☐ Poticanje kreativne upotrebe stečenih spoznaja i sposobnosti kompleksnog zahvaćanja problema u interdisciplinarnom pristupu

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X	X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		X	

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	2	
Kontinuirana provjera znanja/aktivnost	4	75
Esej	1	25
ZAVRŠNI ISPIT	/	/
UKUPNO	7	100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- Tijekom nastave student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Arendt, H., 1958., *The Human Condition*. University of Chicago Press, Chicago, Illinois.
2. Bohman, J., 1991. *New Philosophy of Social Science: Problems of Indeterminacy*, Cambridge: MIT Press.
3. Habermas, J., 1996., *Between Facts and Norms*, Cambridge: MIT Press.
4. Searle, John, 1995, *The Construction of Social Reality*, London: Penguin.
5. Searle, John, 2010, *Making the Social World: The Structure of Human Civilization*, Oxford: Oxford University Press
6. Tuomela, R., 2002., *The Philosophy of Social Practices: A Collective Acceptance View*, Cambridge: Cambridge University Press
7. Weber, M., 1949., *The Methodology of the Social Sciences*, Glencoe, Illinois: Free Press. Wolff, J., 2002., *Why Read Marx Today?*, Oxford University Press, Oxford, 2002.

IZBORNA LITERATURA

1. Austin, J., L., 1962, *How to Do Things with Words* trans. Ben Brewster, Oxford: Oxford University Press.
2. Bohman, J., 1996. *Public Deliberation: Pluralism, Complexity and Democracy*, Cambridge: MIT Press.
3. Bratman, M., 1987., *Intentions, Plans and Practical Reason*, Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
4. Durkheim, E., 1992., *Professional Ethics and Civic Morals*, C. Brookfield (tr.), London: Routledge.
5. Elster, J., 1989., *Nuts and Bolts for the Social Sciences*, Cambridge: Cambridge University Press.
6. Feinberg, J., 1988., *Harmless Wrongdoing*, Oxford University Press, Oxford.
7. French, P., 1984., *Collective and Corporate Responsibility*, New York: Columbia University Press
8. Gilbert, M., 1989., *On Social Facts*, Princeton: Princeton University Press.
9. Miller, S., 2001., *Social Action: A Teleological Account*, New York: Cambridge University Press
10. Parsons, T., 1968., *The Structure of Social Action*, New York: Free Press.
11. Taylor, C., 1985., *Philosophy and the Human Sciences: Philosophical Papers 2*, Cambridge: Cambridge University Press

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

dogovor

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Email, konzultacije

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Email, konzultacije

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Ocjenjivanje studenata će se obaviti na temelju aktivnosti na nastavi i završnog eseja

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	dogovor
Ljetni	dogovor
Jesenski	dogovor

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEMA
1.	Individualno i socijalno
2.	Socijalna grupa
3.	Socijalni akti, fakti; obaveze i odgovornosti
4.	Projektni um i planski um
5.	Teorija institucije

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje	Socijalne teorije i teorije socijalnog	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje teorija socijalne grupe	Mauss, Gierke, Gurwitsch, Simmel	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje socijalne ontologije	Tuomela, Searle, Gilbert, Schmid	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje teorija institucije	Searle, Bratman,	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje o socijalnom projektu i planiranju	Bratman, Betzler	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Spoznaja i društvo
Studij	Poslijediplomski doktorski studij „Filozofija i suvremenost“
Semestar	1. ili 3.
Akadska godina	2024./2025.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+0+15
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Snježana Prijić Samaržija
Kabinet	417
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	Prema dogovoru
Telefon	265641
e-mail	prijic@uniri.hr
Suradnik na kolegiju	-
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	
Telefon	
e-mail	
Suradnica na kolegiju	-
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
- Socijalna epistemologija - uloga društva u formiranju, zadržavanju i revidiranju vjerovanja; epistemička svojstva grupa, institucija i društvenih praksi; procesi donošenja odluka i formiranja vjerovanja u društvu - Povijesni pregled tematike – individualna i socijalna epistemologija; epistemologija svjedočanstva; epistemička autonomija i epistemička samo-dostatnost	

3. Socijalna epistemologija i socijalni konstruktivizam – istina i relativizam; R. Rorty i smrt epistemologije; postmodernizam; Strogi program edinburške škole; istina i znanost kao socijalni fabrikati, epistemički i politički instrumentalizam; tradicionalizam i redukcionizam
4. Normativna socijalna epistemologija / prakse formiranja vjerovanja i društvo : (a) konsenzus i konsenzualistička teorija opravdanja zdravorazumski konsenzus i racionalni konsenzus; (b) stručnjaci i ekspertistička teorija opravdanja; (c) veritizam kao teorija opravdanja u socijalnoj epistemologiji
5. Epistemologija svjedočanstva - komunikacijske prakse kao izvor znanja; redukcionizam vs. anti-redukcionizam; povjerenje u druge i pitanje mogućnosti donošenja epistemičkih odluka, epistemičkog djelovanja, epistemičke dužnost i odgovornosti (epistemologija vrlina i evidencijalizam); povjerenje u epistemičke autoritete, epistemička nepravda
6. Epistemologija neslaganja – uloga dokazne građe u neslaganjima između isto-razinskih stručnjaka; neslaganje i relativizam/skepticizam; neslaganja u različitim znanostima; neslaganje u filozofiji; neslaganje stručnjaka; epistemičko neslaganje i etičko uvažavanje.
7. Politička epistemologija – istina i znanje u politici; političko opravdanje i dilema realizam i relativizam; opravdanost epistokracije; epistemička arogancija, pristranosti, epistemologija neznanja i iracionalnost u politici, epistemički paternalizam; problem polarizacije i političko neslaganje; post-istina;
8. Epistemologija demokracije – epistemičko opravdanje demokracije; agregativna i deliberativna demokracija; 'mudrost mnoštva' i stručnjaci; različitost kao epistemički resurs; epistemički proceduralizam, konflikt političkih i epistemičkih vrlina; epistemičke patologije izbornih postupaka; propaganda i dezinformiranje
9. Primijenjena epistemologija - znanje u društvu
 - znanost: znanost kao konvencija; političko-militaristički prikaz znanosti, teorijska ovisnost opažanja, neodređenost znanstvenih teorija itd.
 - tehnologija: utjecaj interneta na procese formiranja znanja (fenomeni lažnih vijesti, komora jeke, informacijskih balona i sl.); uloga i utjecaj umjetne inteligencije na procese spoznavanja; tehnološki ekstedirani umovi
 - pravosuđe: istina i zakonska regulativa; svjedočenja stručnjaka u pravosudnim postupcima, otkrivanje i tajnost, sustav porote i pravila isključivanje
 - mediji: vrijednost istine u medijskom informiranju; objektivnost informiranja;
 - obrazovanje: građansko obrazovanje; ciljevi, metode i interesi obrazovanja i istina, kritičko mišljenje; epistemički autoriteti i dr.
10. Posebne epistemologije – feministička epistemologija; moralna epistemologija, epistemologija ekonomije

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

- Razvijanje vještine analitičkog i kritičkog mišljenja o općenito epistemološkim pitanjima
- Stjecanje primjerene razine spoznaja iz domene socijalne epistemologije
- Usvajanje metodologije znanstvenog istraživanja i filozofskog promišljanja vezanog uz teme socijalne epistemologije; upoznavanje strukture argumentacije i razvijanje sposobnosti i vještina suočavanja suprotstavljenih stajališta
- Razvijanje sposobnosti analize i interpretacije izvorne literature iz socijalne epistemologije
- Poticanje na kritičko mišljenje prakticiranjem problemskog pristupa, koncipiranje i razvijanje osobnih stajališta o pojedinim problemima, poticanje sposobnosti samostalnog rada i promišljanja problema
- Poticanje kreativne upotrebe stečenih spoznaja i sposobnosti kompleksnog zahvaćanja problema u interdisciplinarnom pristupu

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x		x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	0
Kontinuirana provjera znanja 1	1	20
Kontinuirana provjera znanja 2 (esej)	3	50
ZAVRŠNI ISPIT	2	30
UKUPNO	7	100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- Tijekom nastave student može ostvariti najviše 70% ocjenskih bodova.
- Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%, ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- Christensen, David and Lackey, Jennifer (eds.), 2013, *The Epistemology of Disagreement: New Essays*, New York: Oxford University Press.
- Edeneberg, Elizabeth and Hannon, Michael, (eds.), 2021, *Political Epistemology*, Oxford: Oxford University Press.
- Fricker, Miranda, Graham, J. Peter, Henderson, Davis and Pedersen, J.L.L. Nikolaj (eds.), 2020, *The Routledge handbook of Social Epistemology*, New York: Routledge.
- Goldman, I. Alvin, 1999. *Knowledge in a Social World*, Oxford: Oxford University Press.
- Lackey, Jennifer and Sosa, Ernest (eds.), 2006, *The Epistemology of Testimony*, Oxford: Oxford University Press.
- Haddock, Adrian., Millar, Alan and Pritchard, Duncan, (eds.), 2010, *Social Epistemology*, Oxford: Oxford University Press.
- Lackey, Jennifer, (ed.), 2021, *Applied Epistemology*, Oxford: Oxford University Press.
- Prijić-Samaržija, Snježana, 2000, *Društvo i spoznaja*, Zagreb: Kruzak.
- Prijić-Samaržija, Snježana, 2020, *Democracy and Truth*, Udine: Mimesis International, 2020.

IZBORNA LITERATURA

- Adler, Jonathan Eric, 2002, *Belief's Own Ethics*, Cambridge, MA: MIT Press.
- Anderson, Elizabeth, 2004, "Uses of Value Judgments in Science: A General Argument, with Lessons from a Case Study of Feminist Research on Divorce", *Hypatia*, 19(1): 1–24.

- Anderson, Elizabeth, 2006, "The Epistemology of Democracy," *Episteme: A Journal of Social Epistemology*, 3(1): 8–22.
- Audi, Robert, 1993, *The Structure of Justification*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Audi, Robert 1998, *Epistemology: A Contemporary Introduction to the Theory of Knowledge*, New York: Routledge.
- Brady, Michael and Duncan Pritchard, 2003, *Moral and Epistemic Virtues*, Oxford: Blackwell.
- Brady, Michael S. and Miranda Fricker (eds.), 2016, *The Epistemic Life of Groups: Essays in the Epistemology of Collectives*, Oxford: Oxford University Press.
- Burge, Tyler, 1993, "Content Preservation", *The Philosophical Review*, 102(4): 457–488.
- Cassam, Quasim, 2018, "Epistemic insouciance," *Journal of Philosophical Research*, 43: 1–20.
- Christensen, David, 2007, "Epistemology of Disagreement: The Good News," *Philosophical Review*, 116(2): 187–217.
- Christiano, Thomas, 2012, "Rational deliberation among experts and citizens," in Parkinson, John and Mansbridge, Jane, eds., *Deliberative Systems*. Cambridge: Cambridge University Press, 27–51.
- Coady, C. A. J., 1992, *Testimony: A Philosophical Study*, Oxford: Clarendon Press.
- Condorcet, Marquis de, 1785, *Essai sur l'application de l'analyse à la probabilité des décisions rendues à la pluralité des voix*, Paris. [[Condorcet 1785 available online](#)]
- Conee, Earl and Richard Feldman, 2004, *Evidentialism: Essays in Epistemology*, Oxford: Oxford University Press.
- Elster, J., 1983, *Sour Grapes*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Estlund, David, 2008, *Democratic Authority: A Philosophical Framework*. Princeton: Princeton University Press.
- Feldman, Richard, 1988, "Epistemic Obligations", *Philosophical Perspectives*, 2: 235–256.
- Feldman, Richard, 2006, "Epistemological puzzles about disagreement," in Stephen Hetherington, ed., *Epistemology Futures*. Oxford: Oxford University Press, 216–236.
- Foucault, Michel, 1969 [1972], *L'archéologie du savoir*, Paris: Gallimard. Translated as *The Archaeology of Knowledge*, Allan Sheridan (trans.), New York: Harper and Row, 1972.
- Foucault, Michel, 1975 [1977], *Surveiller et punir: Naissance de la prison*, Paris: Gallimard. Translated as *Discipline and Punish: The Birth of the Prison*, Allan Sheridan (trans.), New York: Pantheon, 1977.
- Fricker, Elizabeth, 1994, "Against Gullibility", in *Knowing from Words: Western and Indian Philosophical Analysis of Understanding and Testimony*, Bimal Krishna Matilal and Arindam Chakrabarti (eds.), Dordrecht: Springer Netherlands, 125–161.
- Fricker, Miranda, 2007, *Epistemic Injustice: Power and the Ethics of Knowing*, Oxford: Oxford University Press.
- Goldberg, Sanford, 2010, *Relying on Others: An Essay in Epistemology*, Oxford: Oxford University Press.
- Goldberg, Sanford, 2021, *Foundations and Applications of Social Epistemology: Collected Essays*. Oxford: Oxford University Press.
- Goldman, Alvin I., 1999, *Knowledge in a Social World*, Oxford: Oxford University Press.
- Goldman, Alvin I., 2001, "Experts: Which Ones Should You Trust?," *Philosophy and Phenomenological Research*, 63(1): 85–110. Reprinted in Goldman & Whitcomb. eds., 2011, 109–133.
- Goodin, E.R. i Spiekerman, K., 2018, *An Epistemic Theory of Democracy*, Oxford: Oxford University
- Haack, Susan, 2001, "The Ethics of Belief Reconsidered", in Steup 2001a: 21–33.
- Hannon, Michael, and de Ridder, Jeroen, eds., 2021, *The Routledge Handbook of Political Epistemology*, New York: Routledge.
- Haraway, Donna J., 1989, *Primate Visions: Gender, Race, and Nature in the World of Modern Science*, New York: Routledge.
- Harding, Sandra, 1991, *Whose Science? Whose Knowledge? Thinking from Women's Lives*, Ithaca, NY: Cornell University Press.
- James, William, 1896, "The Will to Believe", *The New World*, 5: 327–347.
- Kitcher, Philip, 2011, *Science in a Democratic Society*, New York: Prometheus Books.
- Korsgaard, Christine M., 2009, *Self-Constitution: Agency, Identity, and Integrity*, Oxford: Oxford University Press.
- Kuhn, Thomas, 1962 [1970], *The Structure of Scientific Revolutions*, Chicago: University of Chicago Press. Second edition 1970.
- Kvanvig, Jonathan L., 1992, *The Intellectual Virtues and the Life of the Mind: On the Place of the Virtues in Epistemology*, (Studies in Epistemology and Cognitive
- Kvanvig, Jonathan L. and Marian David, 2005 [2013], "Is Truth the Primary Epistemic Goal?", in CDE-1: 285–312 (chapter 10); second edition in CDE-2: 351–377 (chapter 14).
- Lackey, Jennifer, 2008, *Learning from Words: Testimony as a Source of Knowledge*, Oxford: Oxford University Press.
- Lackey, Jennifer ed., 2014, *Essays in Collective Epistemology*, Oxford: Oxford University Press.
- Lackey, Jennifer, 2021, *The Epistemology of Groups*, Oxford: Oxford University Press.
- Lackey, Jennifer ed. 2023, *Applied Epistemology* Oxford: Oxford University Press, 119–147

- Landemore, Hélène, 2011, <i>Democratic Reason: Politics, Collective Intelligence, and the Rule of the Many</i>, Princeton, NJ: Princeton University Press. - Latour, Bruno and Steve Woolgar, 1986, <i>Laboratory Life: The Construction of Scientific Facts</i>, 2nd edition, Princeton, NJ: Princeton University Press. - Lehrer, Keith & Carl Wagner, 1981, <i>Rational Consensus in Science and Society: A Philosophical and Mathematical Study</i>, Dordrecht: Springer. - Longino, Helen E., 1990, <i>Science as Social Knowledge: Values and Objectivity in Scientific Inquiry</i>, Princeton, NJ: Princeton University Press. - Longino, Helen E., 1999, "Feminist Epistemology", in Greco and Sosa 1999: 325–353. - Montmarquet, James, 1993, <i>Epistemic Virtue and Doxastic Responsibility</i>, Lanham, MD: Rowman & Littlefield. - Reid, Thomas, <i>Inquiry and Essays</i>, in R. E. Beanblossom and K. Lehrer (ed.), Hackett Publishing Company, Indianapolis, 1983. - Rorty, Richard, 1979, <i>Philosophy and the Mirror of Nature</i>, Princeton: Princeton University Press. - Samaržija, Hana and Cassam, Quassim, (eds.), 2023, <i>The Epistemology of Democracy</i>, New York: Routledge - Scanlon, Thomas, 1998, <i>What We Owe Each Other</i>, Cambridge, MA: Harvard University Press. - Shapin, S., 1994, <i>A Social History of Truth</i>. Chicago: University of Chicago Press. - Sosa, Ernest, 2015, <i>Judgment and Agency</i>, Oxford: Oxford University Press. - Sosa, E., 2007, <i>A Virtue Epistemology</i>. Oxford: Oxford University Press. - Steup, Matthias, 1996, <i>An Introduction to Contemporary Epistemology</i>, Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall. - Steup, Matthias, (ed.), 2001a, <i>Knowledge, Truth, and Duty: Essays on Epistemic Justification, Responsibility, and Virtue</i>, Oxford: Oxford University Press. - Steup, Matthias, John Turri, and Ernest Sosa (eds.), 2013, <i>Contemporary Debates in Epistemology</i>, second edition, (Contemporary Debates in Philosophy 14), Chichester, UK: Wiley Blackwell. - Young, Iris Marion, 2000, <i>Inclusion and Democracy</i>, Oxford: Oxford University Press. - Zagzebski, Linda, 2012, <i>Epistemic Authority: A Theory of Trust, Authority, and Autonomy in Belief</i>, New York: Oxford University Press. - Zollman, Kevin J. S., 2007, "The Communication Structure of Epistemic Communities," <i>Philosophy of Science</i>, 74(5): 574–587. Reprinted in Goldman & Whitcomb, eds., 2011, 338–350. doi:10.1086/525605 - Zollman, Kevin J. S., 2018, "The Credit Economy and the Economic Rationality of Science," <i>Journal of Philosophy</i>, 115(1): 5–33.
V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU
POHAĐANJE NASTAVE
Od studenata se očekuje redovno pohađanje nastave, aktivno sudjelovanje na nastavi i izvršavanje zadanih obveza. Studenti moraju prisustvovati na 70% sati.
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA
Oglasnom pločom, mailom, mailom putem administratorica/administratora odsjeka
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA
Na nastavi, u terminima za konzultacije i (isključivo u vezi pitanja sadržaja predmeta) mailom
NAČIN POLAGANJA ISPITA
Pisani esej
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE
Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata. Nakon svakoga ispitnoga roka organizirati ću se upisivanje ocjena, na kojemu studenti i studentice nisu obvezni dolaziti, ali mogu doći radi obrazloženja ocjena. Obrazloženje ocjena se neće izvršavati na druge načine i u drugim terminima. Ocjenjivanje se vrši sukladno s Pravilnikom o ocjenjivanju donesenim akademske godine 2008/2009. Studenti pišu jedan kolokvij na kojem moraju riješiti 40% na preddiplomskom studiju da bi izašli na ispit. Također, imaju pravo na jedan ispravak kolokvija isključivo ukoliko su napisali ispod potrebnog broja bodova.

Kolokvij sadrži 60 bodova, a sastoji se od 30 pitanja. Aktivnost na nastavi uključuje prisustvo na nastavi i sudjelovanje u raspravi uz pitanja pojašnjavanja (maksimalno 4 boda), sudjelovanje u raspravi uz originalni kreativni doprinos (maksimalno 5-8 bodova) i sudjelovanje u raspravi uz originalni posebno kreativni doprinos (9-10).	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Proljetni izvanredni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Ljetni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Jesenski izvanredni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
U skladu s rasporedom	SADRŽAJ KOLEGIJA
1.	Što je socijalna epistemologija?
2.	Povijesni pregled odnosa između individualne i socijalne epistemologije
3.	Socijalna epistemologija i socijalni konstruktivizam
4.	Prakse i etika formiranja vjerovanja
5.	Konsenzus, stručnjaci i drugi procesi generiranja znanja u društvu
6.	Epistemologija svjedočanstva ili učenje od drugih
7.	Epistemologija neslaganja
8.	Politička epistemologija – istina i znanje u politici
9.	Epistemologija neznanja i iracionalnost u politici (post-istina)
10.	Problem polarizacije i političko neslaganje
11.	Epistemički paternalizam
12.	Epistemologija demokracije: epistemičko opravdanje demokracije; agregativna i deliberativna demokracija
13.	Primijenjena epistemologija (znanost, tehnologija, pravosuđe, mediji i društvene mreže, Obrazovanje i dr.)
14.	Posebne epistemologije
15.	Feministička epistemologija

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Razumjeti i analizirati temeljne pojmove i teorijske dvojbe u filozofskoj raspravi o	1-4	- predavanja - rad na izvornim tekstovima - rasprave	- sudjelovanje u raspravi - završni esej

socijalnoj epistemologiji			
Razmiljeti i analizirati teme socijalne epistemologije i odnos individualne i socijalne epistemologije	4-6	- predavanja - rad na izvornim tekstovima - rasprave	- sudjelovanje u raspravi - završni esej
Povezati rasprave iz socijalne epistemologije s temama drugih područja	6-10	- predavanja - rad na izvornim tekstovima - rasprave	- sudjelovanje u raspravi - završni esej
Demonstrirati svoje već navedene vještine u sklopu rasprava o aktualnim pitanjima u suvremenom svijetu	7-10	- predavanja - rad na izvornim tekstovima - rasprave	- sudjelovanje u raspravi - završni esej

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Umjetnost društvo i humanistika
Studij	Filozofija i suvremenost
Semestar	
Akadska godina	2024/25
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Izv. prof. dr. sc. Iris Vidmar Jovanović
Kabinet	425
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Prema dogovoru
Telefon	051/265-639
e-mail	ividmar@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
Cilj predmeta jest upoznati studente s društveno-kulturološkim vrijednostima umjetnosti i umjetničkih praksi i dovesti te prakse u vezu sa skupom humanističkih znanosti koje su primarno posvećene njihovoj analizi. U kolegiju se polazi od pretpostavke kako su umjetnosti, u njihovom najraznolikijem obliku, jedna od najstarijih ljudskih djelatnosti i nastoji se pokazati kako to nije slučajnost. Drugim riječima, umjetničko djelovanje jedno je od primarnih poriva koje čovjek ima i koje ga definira i stoga je razumijevanje takvog djelovanja važan segment spoznaja koje imamo o kulturi i čovjeku općenito. Ovako shvaćeni cilj u nastavi će se razraditi kroz suvremene humanističke pristupe umjetnosti, posebno teorije unutar filozofije umjetnosti, uključujući komparativnu filozofiju umjetnosti, kognitivne i empirijske pristupe umjetnosti te prakse umjetničke kritike. S obzirom na to, konkretni ciljevi su: (1) Upoznati studente s povijesnim pregledom filozofskih teorija umjetnosti i ukazati na odnos filozofije umjetnosti, umjetničkih praksi i praksi interpretacije i umjetničke kritike te s obzirom na takvo teorijsko zaleđe omogućiti studentima da osvijeste povezanost umjetnosti (kao stvaranja i recepcije djela) s etičkim, epistemološkim, političkim i estetičkim aspektom ljudske prirode (2) Analizirati odnos umjetnosti i drugih ljudskih djelatnosti, prvenstveno znanosti (prirodnih i humanističkih) i tehnologije (3) Uočiti suvremene trendove unutar umjetničkih praksi koje nameću potrebu za filozofskim preispitivanjem (formiranje novih umjetničkih formi, online platforme umjetnosti, visoka i niska umjetnost i slično) (4) Potaknuti studente na kritičko preispitivanje doprinosa umjetnosti i umjetničkih praksi kulturi, obrazovanju i dobrobiti društva općenito i omogućiti im da se upuste u kritičke i argumentirane rasprave o vrijednosti umjetnosti i umjetničkih praksi (5) Razviti sposobnosti čitanja, analiziranja i kritičkog raspravljanja o relevantnim problemskim pitanjima unutar filozofije umjetnosti i načine implementacije ovih zaključaka u druga područja (6) Pružiti studentima teorijsko zaleđe s kojega mogu doprinijeti konkretnim spoznajama i praktičnim rješenjima za društveno relevantne probleme koji su povezani s umjetničkim praksama (primjerice, školski kurikulum i pitanje lektire, odabir kazališnih i televizijskih programa, financiranje umjetničkih i kulturoloških sadržaja i slično) (7) Omogućiti studentima osnovno upoznavanje s humanistikom, njezinim ciljevima i vrijednostima	
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA	

- (1) Definirati i objasniti pojam humanističkih znanosti, fenomen umjetnost i umjetničke prakse i objasniti njihov razvoj, posebno s obzirom na društvene procese koji im omogućuju razvoj i utječu na njih (i obratno)
- (2) Kritički analizirati tekstove koji se bave ovom tematikom, usporediti i kritički preispitati stavove filozofa i drugih relevantnih mislioca te zauzeti i argumentirati u korist vlastitoga stave
- (3) Definirati i objasniti centralne argumente 'za i protiv' vrijednosti umjetnosti i objasniti povijesne debate karakteristične za pitanje vrijednosti
- (4) Primijeniti spoznaje iz kolegija na konkretna pitanja poput financiranja obrazovnih, kulturnih i umjetničkih sadržaja, razvoja školskih kurikuluma, odabira školske literature i slično

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		x	

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	
Sudjelovanje u diskusijskim grupama	1	30
Seminar (izlaganje)	2	30
Esej (pisani rad)	3	40
ZAVRŠNI ISPIT		od najmanje 30% do najviše 50%
UKUPNO		100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

Obveze studenata čine redovito pohađanje nastave i ispunjavanje tekućih zadataka. Studenti su obvezni izraditi i predstaviti seminarski rad, za čiju izradu dobivaju potporu na konzultacijama. Očekuje se od studenata da čitaju temeljnu literaturu tijekom razdoblja kada se održavaju predavanja, tako da bi sama nastava mogla biti interaktivna, uz značajno kritičko sudjelovanje studenata.

Za završni ispit, studenti će morati napisati esej od minimum 4000 riječi na odabranu temu i uz prikladno provedeno istraživanje.

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJ
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

Appleman, D (2022), *Literature and the New Culture Wars*, Norton books in education
Hogan, P.C. (2003), *Cognitive Science, Literature, and the Arts: A Guide for Humanists*, Routledge
Kitcher, P. (2022), *The Main Enterprise of the world*, OUP
Small H., (2013) *The Value of Humanities*, OUP
Spolsky E. (2015), *The Contracts of Fiction, Cognition, Culture, Community*, Oxford UP
Ostali naslovi odredit će se s obzirom na interese studenata.

IZBORNA LITERATURA

- Barfield, R. (2011), *The Ancient Quarrel between Philosophy and Poetry*, Cambridge: University of Cambridge Press
- Berliner, T. (2017), *Hollywood Aesthetic: Pleasure in American Cinema*, Oxford: Oxford University Press.
- Boyd, B. (2010), *On the Origin of Stories, Evolution, Cognition and Fiction*, Harvard University Press.
- Boyd, B. (2012), *Why Lyrics Last, Evolution, Cognition and Shakespeare's Sonnets*, Harvard University Press
- Dessanayke, E. (1992), *Homoaestheticus; Where art comes from and why*, University of Washington Press
- Dodd, J. ed. (2016), *Art, Mind, and Narrative. Themes from the Work of Peter Goldie*, Oxford University Press
- Dutton Denis (2009), *The Art Instinct*, Bloomsbury Press
- Gaskin, R. (2013), *Language, Truth, and Literature: A Defense of Literary Humanism*, Oxford: Oxford University Press.
- Gibson J. (2015), ed. *The Philosophy of Poetry*, OUP
- Hagberg G.L. ur. (2016), *Fictional Characters, Real Problems*, OUP
- Hagberg, G. ed., (2011), *Art and Ethical Criticism*, Oxford: Blackwell
- Halliwell, S. (2002), *The Aesthetic of Mimesis*, Princeton: Princeton University Press
- Hogan C.P. (2003), *The Mind and its Stories*, Cambridge UP
- Hogan P. C. (2011), *What Literature Teaches Us about Emotion*, Cambridge University Press.
- Hogan P. C. (2011), *Affective Narratology. The Emotional Structure of Stories* Frontiers of Narrative Series.
- Hogan, P.C. (2003), *Cognitive Science, Literature, and the Arts: A Guide for Humanists*, Routledge
- Hutto Daniel, ur. (2007), *Narrative and Understanding Persons*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Janaway, Ch. (2006), "Plato and the Arts", u H.H. Benson, ur., *A Companion to Plato*, 388-400. Oxford: Blackwell Publishing Ltd.
- John, E. (2010), "Literature and the Idea of Morality", u Hagberg G. & W. Jost, ur., *A Companion to the Philosophy of Literature*, 285-99. Oxford: Wiley-Blackwell.
- Kaufmann, W. (1992), *Tragedy and Philosophy*, Princeton: Princeton University Press.
- Kant Immanuel, (2000), *Critique of the Power of Judgment, The Cambridge Edition of the Works of Immanuel Kant*, edited by Paul Guyer
- Kivy, P. (2007), *Music, Language and Cognition*, Clarendon Press, Oxford UP
- Kivy, P. (2009), *Antithetical Arts, On the Ancient Quarrel between Literature and Music*, Clarendon press, Oxford
- Kivy P. (2015), *De Gustibus. Arguing About Taste and Why We Do It*, OUP
- Koopman, E. and Hakemulder., F. (2015), "Effects of Literature on Empathy and Self-Reflection: A Theoretical-Empirical Framework," *Journal of Literary Theory* 9(1): 79-111.
- Lamarque L. i Olsen S.H. (2004), *Aesthetics and the Philosophy of art*, Blackwell
- Lamarque, P. and Haugom Olsen, S. (1994), *Truth, Fiction, and Literature: A Philosophical Perspective*, Oxford: Oxford University Press.
- Lamarque, Peter (2014), *The Opacity of Narrative*, London: Rowman and Littlefield International
- Levinson J. (2016), *Aesthetic Pursuits*, OUP
- Levinson, J. ed. (1998), *Aesthetics and Ethics, Essays at the Intersection*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Livingston, P. & Plantinga, C. ur, (2009), *The Routledge Companion to Philosophy and Film*, Routledge
- Livingston, P. (2009), *Cinema, Philosophy, Bergman*, OUP
- Lopes D.M. (2018), *Being for Beauty: Aesthetic Agency and Value*, OUP
- McDonald R., (2015), *The Values of Literary Studies*, Cambridge University Press
- M. Burke & E. T. Troschianko, ur., *Cognitive Literary Stance, Dialogues between Literature and Cognition*, 259-78. Oxford: Oxford University Press.
- Mar, R., Oatley, K. and Peterson., J. (2009), "Exploring the Link between Reading Fiction and Empathy: Ruling out Individual Differences and Examining the Outcomes." *Communications* 34(4): 407-28.
- Matravers, D. (2014), *Fiction and Narrative*, Oxford: Oxford University Press
- Murray B. (2015), *The Possibility of Culture. Pleasure and Moral Development in Kant's Aesthetics*, Wiley Blackwell

- Plantinga, C. (2009), *Moving Viewers, American Film and the Spectators Experience*. University of California Press.
- Plantinga, C. and G. Smith ur., (2009), *Passionate Views: Film, Cognition, and Emotion*, The Johns Hopkins University Press.
- Plato, *Complete Works*, 971-1223, Cambridge: Hackett Publishing Company
- Robinson J. (2005), *Deeper than Reason: Emotion and its Role in Literature, Music and Art*, OUP
- Rosen S. (2005), *Plato's Republic*. Yale University Press.
- Schellekens E. & P. Goldie (2011), *The Aesthetic Mind*, Oxford UP
- Schellekens, E. (2007), *Aesthetics and Morality*, London: Continuum.
- Seller A. i Gaydon P. (2016), *Literary Studies and the Philosophy of Literature*, Palgrave
- Smith, M. (1995), *Engaging Characters, Fiction, Emotion, and the Cinema*. Oxford University Press.
- Smith, M. & R. Allen, (1997), *Film Theory and Philosophy*, OUP
- Smith, Murray, (2017), *Film, Art and Third Culture*, OUP
- Spivak G. C. (2012), *An Aesthetic Education in the Era of Globalization*, Harvard University Press.
- Stecker R. (2010), *Aesthetics and the Philosophy of Art*, Rowman & Littlefield publishers
- Vidmar Jovanović, I. (2020a), "Kant on poetry and Cognition", *Journal of Aesthetic Education*, 54, 1-17.
- Vidmar Jovanović, I. (2020b), "Tv Series and their Boundaries", *Rivista di Estetica*, 73, 30 - 46.
- Vidmar, I. (2010), "Against the Cognitive Triviality of Art", *Proceedings of the European Society for Aesthetics* 2: 516-31.
- Vidmar, I. (2012), "Communicative View of Literature: A Case for Fictional Testimony", *Balkan Journal of Philosophy* 4(1): 81-92.
- Vidmar, I. (2012), "Plato's Ion in the Context of Literary Cognitivism", *Glasnik za Društvene Nauke* 4: 111-52.
- Vidmar, I. (2013), *The Nature of Fictional Testimony and its Role in Reaching, Fulfilling and Promoting our Epistemic Aims and Values*; Ph.D. thesis.
- Vidmar, I. (2013), "Literary Cognitivism and Epistemic Aims", u M. Arsenijević, ur., *Beogradsko-riječki susreti: zbornik filozofskih radova*, 147-166. Beograd: Institut za filozofiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.
- Vidmar, I. (2014), "Thought Experiments, Hypotheses and the Cognitive Dimension of Literary Fiction", *Synthesis Philosophica* 28 (1-2): 177-93.
- Vidmar, I. (2014), "Istine i trivijalnosti književnih djela," *Kultura* 143(2014): 11-33.
- Vidmar, I. (2016), "Identity, humanity and bioethics: philosophical aspects of *Never Let Me Go*", in A. Pnjar & V. Kolarić, eds., *Shadows in the Cave: Film and Philosophy*, Beograd: Alfa Univerzitet.
- Vidmar, I. (2016), "Challenges of Philosophical Art", *Proceedings of the European Society for Aesthetics*, 8: 545-569.
- Vidmar, I. (2016), "The Philosophers' Virtues", *Anthropology and Philosophy*, 12: 137-53.
- Vidmar, I. (2017), "On Literary Cognitivism from the Perspective of Difference between Literature and Philosophy", *Synthesis Philosophica* 32: 371-86.
- Vidmar, I. (2017). "Epistemic Game of Thrones", *Synthesis Philosophica* 32(1): 215-34.
- Vidmar, I. (2017), "Riječi koje crtaju slike: estetika poezije i poetskog iskustva", in *Teorija Umetnost kao Teorija Vrednosti*, eds. Nataša Lah i Miško Šuvaković, Orion Art, (2017).
- Vidmar, I. (2017), "The Portrait of an Artist as a Gifted Man; What Lies in the Mind of a Genius?" *Proceedings of the European society for Aesthetics*, 9 591-614.
- Vidmar, I. (2018), "Big Philosophical Questions: Why They Matter and Why They Are still Around?", *The European Legacy* 23(4):1-13.
- Vidmar, I. (2019), "Literature and Truth – Revisiting Stolnitz's Anti-cognitivism," *Croatian Journal of Philosophy* 56: 351-70.
- Vidmar, I. (2019), "Kant's Aesthetic Ideas and the Notion of Beauty" u *Imaging the Image*, ur. Lah, Nataša; Mišević, Nenad & Šuvaković Miško, Rijeka: Filozofski fakultet, 318-329
- Vidmar, I. and Baccarini, E. (2010), "Art, Knowledge, and Testimony." *Synthesis Philosophica* 25(2): 333-48.
- Vidmar, I. and Pektor, L. (2019), "Dangerous Passions of Fictional Characters: Why We Need Them in Our Classrooms," u *Language, Literature, and Emotions*; Proceedings of the seventh international conference, 44-61. Belgrade: Alfa University.
- Walsh, D. (1969), *Literature and Knowledge*, Middletown, Conn.: Wesleyan University Press.
- Worth, S. *In Defence of Reading*, Rowman and Littlefield International, 2017
- Zamir, T. *Double Vision: Moral Philosophy and Shakespearean Drama*. Princeton: Princeton University Press, 2006

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU	
POHAĐANJE NASTAVE	
Prema dogovoru	
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA	
e-pošta	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
e- pošta	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Pismeno	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	Prema dogovoru
Ljetni	Prema dogovoru
Jesenski	Prema dogovoru
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEMA
1	Humanističke znanosti – definiranje područja istraživanja i pitanje metodologije
2	Humanističke znanosti – problem vrijednosti
3	Humanističke znanosti i umjetnost
4	Humanističke znanosti i kultura: domena umjetničkih praksi
5	Humanističke znanosti i kultura: domena obrazovanja
6	Umjetnost i društvo: politički i društveni angažman umjetnosti
7	Umjetnost i društvo: kultura otkazivanja, kulturno prisvajanje
8	Seminarski dio kolegija: individualna studentska izlaganja tematski prilagođene pojedinačnim istraživačkim interesima
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Definirati i objasniti pojam humanističkih znanosti, fenomen umjetnost i umjetničke prakse i objasniti njihov razvoj, posebno s	Gradivo kolegija, tekstovi	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad, debate, panel rasprave, konceptualne mape	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi, izloženi rad i esej

obzirom na društvene procese koji im omogućuju razvoj i utječu na njih (i obratno)			
Kritički analizirati tekstove koji se bave ovom tematikom, usporediti i kritički preispitati stavove filozofa i drugih relevantnih mislioca te zauzeti i argumentirati u korist vlastitoga stave	Gradivo kolegija, tekstovi	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad, debate, panel rasprave, konceptualne mape	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi, izloženi rad i esej
3) Definirati i objasniti centralne argumente 'za i protiv' vrijednosti umjetnosti i objasniti povijesne debate karakteristične za pitanje vrijednosti	Gradivo kolegija, tekstovi	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad, debate, panel rasprave, konceptualne mape	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi, izloženi rad i esej
Primijeniti spoznaje iz kolegija na konkretna pitanja poput financiranja obrazovnih, kulturnih i umjetničkih sadržaja, razvoja školskih kurikuluma, odabira školske literature i slično	Gradivo kolegija, tekstovi	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad, debate, panel rasprave, konceptualne mape	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi, izloženi rad i esej

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Suvremene teme: logika i svijet
Studij	Poslijediplomski doktorski studij „Filozofija i suvremenost“
Semestar	1. ili 3.
Akadska godina	2024./2025.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+0+15
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Nenad Smokrović
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	Prema dogovoru
Telefon	0915604447
e-mail	nenad@uniri.hr
Suradnik na kolegiju	-
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	
Telefon	
e-mail	
Suradnica na kolegiju	-
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	

1. Što su modalnosti i kako korespondiraju sa stvarnošću.
2. Predikatska logika kao logička osnovica modalne logike: sintaksa i semantika
3. Modalna logika i njen povijesni razvoj
4. Pregled tematskih cijelina na kolegiju:
5. Ekstenzionalni karakter predikatske logike i intenzionalni karakter modalne logike: modalna logika kao proširenje predikatske logike i logike prvog reda.
6. Jezik i sintaksa modalne logike. Operatori modalnosti i njihov odnos. Pojam dualnosti.
7. Semantika modalne logike. Pojam mogućih svijetova. Uvođenje relacijske ili Kripke semantike.
8. Aksiomi modalne logike.
9. Različite interpretacije modalne logike. Naglasak na epistemičkoj i deontičkoj logici.
10. Problemi modalne epistemičke logike: logičko saznanje.
11. Načini prevladavanja problema logičkog saznanja.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

- Očekuje se da će studenti biti sposobni:
- - definirati ekstenzionalni naspram intenzionalnom kontekstu.
- - navesti, objasniti, analizirati i vrednovati suvremene epistemičke, deontičke i aksiomske logike kao grane modalne logike.
- - navesti, definirati i analizirati temeljne logičke kategorije i principe ključne za modalnosti i modalnog jezika.
- - razumjeti na koji se način ključne logičke kategorije odnose prema svijetu.
- - identificirati različite logike i biti u stanju argumentirati za ili protiv pluralnosti logika.
- - prepoznati načine na koje različite logike mogu doprinijeti razumijevanju i objašnjenju različitih područja vanjske stvarnosti.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x		x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	0
Kontinuirana provjera znanja 1	1	20
Kontinuirana provjera znanja 2 (esej)	3	50
ZAVRŠNI ISPIT	2	30
UKUPNO	7	100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- Tijekom nastave student može ostvariti najviše 70% ocjenskih bodova.
- Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
--------	-----------------------------------

5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%, ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova
IV. LITERATURA	
OBVEZNA LITERATURA	
• Chellas, B. 1980. <i>Modal Logic, An Introduction</i>, Cambridge UP. • Fagin, R., Halpern, J., Moses., Y., Vardi, M. 1995, <i>Reasoning about Knowledge</i>, The MIT Press. • Van Benthem, J. 2010. <i>Modal Logic for Open Minds</i>, Center for the Study for Language and Information. • Šuster, D. <i>Modalni katapult. Uvod v filozofijo logiko</i>. Univerzitetna založba. Univerza v Mariboru. •	
IZBORNA LITERATURA	
Hawke, P., Ozgun, A., Berto, F. 2020, The Fundamental Problem of Logical Omniscience, <i>Journal of Philosophical Logic</i> 49 (727 -766). Halpern, J. Y. 1986, Reasoning about knowledge: an overview, in: <i>Theoretical Aspects of Reasoning About Knowledge</i>, Proceedings of the 1986 conference. Monterey, California. Halpern, Moses, Vardi, 1995, Algorithmic Knowledge. In R. Fagin (ed.), <i>Theoretical Aspects of Reasoning about Knowledge: Proceeding of the Fifth Conference (TARK 1994)</i>, 255-266. Morgan Kaufman, San Francisco. Jago, M., 2006, <i>Logics for resource-bounded agent</i>, Thesis submitted to The University of Nottingham for the degree of Doctor of Philosophy. Jago, M., 2014, <i>The Impossible, An Essay on Hyperintensionality</i>, Oxford University Press. Stalnaker, R., 1999. <i>Cotext and Content</i>, Oxford UP.	
V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU	
POHAĐANJE NASTAVE	
Od studenata se očekuje redovno pohađanje nastave, aktivno sudjelovanje na nastavi i izvršavanje zadanih obveza. Studenti moraju prisustvovati na 70% sati.	
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA	
Oglasnom pločom, mailom, mailom putem administratorica/administratora odsjeka	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
Na nastavi, u terminima za konzultacije i (isključivo u vezi pitanja sadržaja predmeta) mailom	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Pisani esej	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

Nakon svakoga ispitnoga roka organizirati ću se upisivanje ocjena, na kojemu studenti i studentice nisu obvezni dolaziti, ali mogu doći radi obrazloženja ocjena. Obrazloženje ocjena se neće izvršavati na druge načine i u drugim terminima.

Ocjenjivanje se vrši sukladno s Pravilnikom o ocjenjivanju donesenim akademske godine 2008/2009.

Studenti pišu jedan kolokvij na kojem moraju riješiti 40% na preddiplomskom studiju da bi izašli na ispit. Također, imaju pravo na jedan ispravak kolokvija isključivo ukoliko su napisali ispod potrebnog broja bodova.

Kolokvij sadrži 60 bodova, a sastoji se od 30 pitanja.

Aktivnost na nastavi uključuje prisustvo na nastavi i sudjelovanje u raspravi uz pitanja pojašnjavanja (maksimalno 4 boda), sudjelovanje u raspravi uz originalni kreativni doprinos (maksimalno 5-8 bodova) i sudjelovanje u raspravi uz originalni posebno kreativni doprinos (9-10).

ISPITNI ROKOVI

Zimski	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Proljetni izvanredni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Ljetni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Jesenski izvanredni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEMA
U skladu s rasporedom	SADRŽAJ KOLEGIJA
1.	Što je socijalna epistemologija?
2.	Povijesni pregled odnosa između individualne i socijalne epistemologije
3.	Socijalna epistemologija i socijalni konstruktivizam
4.	Prakse i etika formiranja vjerovanja
5.	Konsenzus, stručnjaci i drugi procesi generiranja znanja u društvu
6.	Epistemologija svjedočanstva ili učenje od drugih
7.	Epistemologija neslaganja
8.	Politička epistemologija – istina i znanje u politici
9.	Epistemologija neznanja i iracionalnost u politici (post-istina)
10.	Problem polarizacije i političko neslaganje
11.	Epistemički paternalizam

12.	Epistemologija demokracije: epistemičko opravdanje demokracije; agregativna i deliberativna demokracija
13.	Primijenjena epistemologija (znanost, tehnologija, pravosuđe, mediji i društvene mreže, Obrazovanje i dr.)
14.	Posebne epistemologije
15.	Feministička epistemologija

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Razumjeti i analizirati temeljne pojmove i teorijske dvojbe u filozofskoj raspravi o socijalnoj epistemologiji	1-4	- predavanja - rad na izvornim tekstovima - rasprave	- sudjelovanje u raspravi - završni esej
Razmiljeti i analizirati teme socijalne epistemologije i odnos individualne i socijalne epistemologije	4-6	- predavanja - rad na izvornim tekstovima - rasprave	- sudjelovanje u raspravi - završni esej
Povezati rasprave iz socijalne epistemologije s temama drugih područja	6-10	- predavanja - rad na izvornim tekstovima - rasprave	- sudjelovanje u raspravi - završni esej
Demonstrirati svoje već navedene vještine u sklopu rasprava o aktualnim pitanjima u suvremenom svijetu	7-10	- predavanja - rad na izvornim tekstovima - rasprave	- sudjelovanje u raspravi - završni esej

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Teorije istine		
Studij	Doktorski studij „Filozofija i suvremenost“		
Semestar	I, III.		
Akadska godina	2024./2025.		
Broj ECTS-a	7		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	da		
Nositelj kolegija	Prof.dr.sc. Boran Berčić		
Kabinet	F-416		
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	u dogovoru s nastavnikom		
Telefon			
e-mail	boran.bercic@ffri.uniri.hr		
Suradnik na kolegiju			
Kabinet			
Vrijeme za konzultacije			
Telefon			
e-mail			
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Kriterij istine i značenje istine: Odvajanje teorija opravdanja od teorija istine. Epistemičko i realističko shvaćanje istine: Aletički realizam i istina kao epistemički pojam; odražavanje ovih shvaćanja na raspravu oko realizma i antirealizma općenito; uvjeti istinitosti i uvjeti tvrdljivosti. "Truthmakers": Što sud čini istinitim, činjenice, stanja stvari? Što su činjenice i postoje li kao vrsta stvari koja bi sudove mogla činiti istinitima? Nominalizam i realizam. "Truthbearers": Koja vrsta stvari uopće može biti istinita ili neistinita, to jest, nositelj istinosnih vrijednosti? Jesu li to rečenice, značenja rečenica, što su to propozicije? Fizička teorija istine kao (nezadovoljavajući?) odgovor na ovaj problem. Korespondencijska teorija istine: Što točno znači da sud odgovara činjenicama? Kako uspoređivati različite vrste stvari? Wittgensteinova logička forma i struktura činjenica, nominalističke kritike. Redundancijska teorija istine: Cijeli niz suvremenih deflacijskih ili minimalističkih teorija; diskvotacijska teorija, srodnost redundancijske i semantičke teorije istine. Paradoks lažljivca: Paradoks lažljivca i njegova rješenja, neki drugi semantički paradoksi.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
- Razvijanje vještine analitičkog i kritičkog mišljenja o općenito ontološkim pitanjima - Stjecanje primjerene razine spoznaja iz domene ontologije - Usvajanje metodologije znanstvenog istraživanja i filozofskog promišljanja vezanog uz teme ontologije; upoznavanje strukture argumentacije i razvijanje sposobnosti i vještina suočavanja suprotstavljenih stajališta - Razvijanje sposobnosti analize i interpretacije izvorne literature - Poticanje na kritičko mišljenje prakticiranjem problemskog pristupa, koncipiranje i razvijanje osobnih stajališta o pojedinim problemima, poticanje sposobnosti samostalnog rada i promišljanja problema - Poticanje kreativne upotrebe stečenih spoznaja i sposobnosti kompleksnog zahvaćanja problema u interdisciplinarnom pristupu			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		x	
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	

Pohađanje nastave	1	
Kontinuirana provjera znanja/aktivnost	2	25
Esej	4	75
ZAVRŠNI ISPIT	/	/
UKUPNO	7	100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- Horwich Paul: Truth, Clarendon Press, Oxford, 1998.
- Horwich Paul (ed): Theories of Truth, MIT, Dartmouth Pub Co, UK/Ashgate Pub Co Dartmouth, 1994. (izbor)
- Scot Soames: Understanding Truth, Oxford University Press, 1999. (izbor)

IZBORNA LITERATURA

- Kirkham Richard L. Theories of Truth, The MIT Press,
- Newman Andrew The Correspondence Theory of Truth, Cambridge University Press.
- Michael Dummett: Truth and Other Enigmas, Duckworth, 1978. (izbor)
- Devitt, Michael: Realism and Truth, Oxford, Blackwell, 1991. (izbor)
- Sainsbury R.M: Paradoxes, Cambridge University Press, 1995. (izbor)

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Prema dogovoru

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Email, konzultacije

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Konzultacije, email

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Ocjenjivanje studenata će se obaviti na temelju aktivnosti na nastavi i završnog eseja.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	
Proljetni izvanredni	Prema dogovoru

Ljetni	Prema dogovoru
Jesenski izvanredni	Prema dogovoru
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
1.	Redundancijska teorija istine
2.	Minimalistička teorija istine
3.	Semantička teorija istine
4.	Diskvotacijska teorija istine
5.	Korespondencijska teorija istine

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje	Ramsey, Ayer	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje minimalističke teorije istine	Horwich	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje semantičke teorije istine	Tarski	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje diskvotacijske teorije istine	McGinn	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje korespondencijske teorije istine	Devitt, David	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja